

כללי המסלקה

חלק א' - תקנון

פרק 101

1. השם

שם המסלקה יהיה: "מסלקת הבנקים" (להלן - "המסלקה").

2. המטרה

לקיים, בכל מקום שיקבע ועד המסלקה, סליקת שיקים וממסרים אחרים, שוועד המסלקה יחליט עליהם מדי פעם בפעם. (להלן - "ממסרי סליקה" ראו פרק 301).

3. חברות

3.1. כל בנק המשתתף במערכת זה"ב (זיכויים והעברות בזמן אמת) המופעלת על ידי בנק ישראל (להלן -

מערכת זהב) רשאי לפנות לוועד המסלקה בבקשה להתקבל כחבר במסלקה.

3.2. ההצטרפות למסלקת השיקים תהיה בהתאם לדרישות המוגדרות בנספח 315 לעניין חלונות ההצטרפות ונתוני האפיון הנדרשים¹.

3.3. על אף האמור לעיל, בנק שאינו משתתף במערכת זה"ב, לרבות בנק שלו סניף יהלומים², רשאי לפנות

לוועד המסלקה בבקשה להתקבל כחבר מסלקה אם בנק ישראל הסכים להגשת הבקשה האמורה. בנק שאינו משתתף במערכת זה"ב והתקבל כחבר מסלקה – יפעל כבנק מיוצג בלבד, כמפורט בכללי המסלקה.

3.4. אושרה הבקשה – יחולו על הבנק כללי המסלקה. רשימת חברי המסלקה תפורט בנספח 302, עם הסימול שקבע בנק ישראל לכל בנק.

3.5. בלי לגרוע או לפגוע באמור לעיל, רשאי ועד המסלקה לבטל או להשעות את חברותו-במסלקה של חבר במקרים הבאים:

א. הפר החבר הפרה מהותית את כללי המסלקה וסירב לתקן זאת למרות דרישת יו"ר ועד המסלקה.

ב. סירב חבר להתייצב בפני מותב מבררים כאמור בפרק 207 (להלן), או סירב למלא אחר החלטות מותב מבררים.

¹ עודכן על פי חוזר מ/999 מיום 17 במאי 2023

² עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

- 3.6.** בוטלה השתתפותו של חבר מסלוקה במערכת זה"ב - תבוטל מיד חברותו במסלוקה.
- 3.7.** הושעה חבר ממערכת זה"ב לתקופה מסוימת - הוא יושעה מהמסלוקה במשך אותה תקופה. הודעה על כך תימסר לחברי המסלוקה על ידי יו"ר ועד המסלוקה.
- 3.8.** אם בנק ישראל ביטל את הסכמתו להשתתפות בנק שאינו משתתף במערכת זה"ב כחבר במסלוקה (כאמור בסעיף 3 לעיל) - תבוטל חברותו של הבנק במסלוקה מיד עם הודעת בנק ישראל. הודעה על כך תימסר לחברי המסלוקה על ידי יו"ר ועד המסלוקה.
- 3.9.** חבר מסלוקה מיוצג שהפסיק להיות מיוצג על ידי חבר מסלוקה (כאמור בפרק 211 בסעיף 1.3), ולא הודיע על ייצוגו על ידי חבר מסלוקה אחר, או על השתתפות ישירה במסלוקה - תופסק חברותו במסלוקה.

4. ועד המסלוקה

4.1. הרכב הוועדה

- נגיד בנק ישראל, או מי שהוסמך על ידו, ימנה את חברי ועד המסלוקה. הרכב הוועדה יכלול:
- א. נציגי בנק ישראל - שאחד מהם ישמש כיו"ר הוועד, ואחד מהם ישמש ממלא מקום היו"ר. בהיעדרו של יו"ר ועד המסלוקה יחזיק ממלא מקומו בסמכויותיו במלואן. בכל מקרה שבו נאמר בכללים אלה "יו"ר ועד המסלוקה" הכוונה היא גם לממלא מקום היו"ר בהיעדרו של היו"ר.
- ב. נציגי תאגידים בנקאיים ונציגי בנק הדואר.
- כן ימנה הנגיד, או מי שהוסמך על ידו, ממלא מקום לכל חבר ועד, אשר ישתתף בישיבות הוועד בעת היעדרו של החבר הקבוע. ועד המסלוקה ימונה לתקופה של חמש שנים³, ואפשר יהיה לשוב ולמנות חבר בו לתקופות נוספות. היו"ר רשאי, לאחר התייעצות עם חברי ועד המסלוקה, לאשר נוכחות משקיפים קבועים או זמניים בדיוני ועד המסלוקה לתקופה שיקבע לפי נסיבות העניין.

4.2. דיוני ועד המסלוקה והחלטות

חברי ועד המסלוקה רשאים להעלות לדיון כל נושא שעשוי להיות לו השפעה על התנהלות המסלוקה וחבריה. דיוני ועד המסלוקה וההחלטות שיתקבלו בה ירשמו בפרוטוקול שישקף את עמדות החברים ואת עקרי הדיון או תמציתו. ליו"ר ועד המסלוקה זכות וטו לגבי החלטות הוועד.

5. דוח שנתי

ועד המסלוקה ימסור לחברי המסלוקה, מדי שנה בשנה, דוח שנתי על פעולותיו.

³ עודכן על פי חוזר מ/ 967 מיום 25 בינואר, 2015

6. אסיפה כללית

ועד המסלקה יהיה רשאי לכנס את חברי המסלקה לאסיפה כללית לפי ראות עיניו, לדיון בדוח ובעניינים אחרים אשר יכללו בסדר היום.

יו"ר ועד המסלקה יכנס את חברי המסלקה לאסיפה כללית לפי בקשה של עשרה חברי מסלקה, לפחות.

7. מזכיר ועד המסלקה

בנק ישראל ימנה מבין עובדיו מזכיר לוועד המסלקה (להלן - "המזכיר").

8. יחידת ניהול מסלקות באגף מערכות תשלומים וסליקה בבנק ישראל⁴

תפעול המסלקה מבוצע על ידי עובדי יחידת ניהול מסלקות באגף מערכות תשלומים וסליקה בבנק ישראל (להלן "עובדי ניהול מסלקות"). יחידת ניהול מסלקת תהיה אחראית על טיפול בהודעות על עיכוב ממסרים כמפורט בפרק 206.

9. תחום המדיניות באגף מערכות תשלומים וסליקה בבנק ישראל (להלן-תחום המדיניות)⁵

תחום המדיניות באגף מערכות התשלומים והסליקה בבנק ישראל יהיה אחראי על איסוף ופרסום סטטיסטיקה תקופתית ועוד, הכול בהתאם למפורט בכללים.

10. שינויים בכללים

כל תוספת או שינוי בכללים יבוצעו בהתאם לאמור בפרק 210.

11. הרשאה לבנק ישראל

חברי המסלקה מייפים את כוחו של בנק ישראל לחייב או לזכות את חשבונותיהם במערכת זה"ב על פי תוצאות הסליקה, כאמור בכללי המסלקה.

12. ועדות משנה⁶

יו"ר ועד המסלקה רשאי להקים ועדות משנה קבועות או ארעיות, כפי שיראה לנכון, לנושאים הקשורים לפעילות מסלקת הבנקים. יו"ר ועד המסלקה ימנה יו"ר לכל ועדת משנה שתוקם.

יו"ר ועד המסלקה יקבע את הרכב הוועדה, סמכויותיה ומעמד ההחלטות המתקבלות בה. ויודיע על כך בחוזר לחברי ועד המסלקה.

⁴ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

⁵ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

⁶ עודכן על פי חוזר מ/ 970 מיום 27 במאי 2015

ועדת משנה שהחלטותיה מחייבות את ועד המסלקה יהיו בראשות נציג בנק ישראל.
ליו"ר כאמור תהיה זכות וטו לגבי כל החלטה המוצעת בוועדת המשנה. כל החלטה מסוג זה תובא לדיון בוועד המסלקה.

חלק ב - נהלים

פרק 201 – דברים כלליים

1. ימי סליקה

- 1.1.** המסלוקה תפעל בכל יום עסקים בנקאי כאמור בהוראות הבנקאות (שירות ללקוח) (מועד חיוב וזיכוי בשיקים) התשנ"ב-1992 (להלן - הוראות הבנקאות).
- 1.2.** נוסף על האמור לעיל בסעיף 1.1, בימי ו' ובערבי חג (למעט ערב פורים, ערב יום העצמאות וערב תשעה באב), תפעל המסלוקה במוצאי השבת או במוצאי החג, לפי העניין, לטיפול בממסרים.

2. חובת השתתפות וייצוג

- 2.1.** חובתו של כל חבר מסלוקה להשתתף בסליקה – בעצמו, או באמצעות חבר מסלוקה אחר, שייצג אותו – בין אם יש לו ממסרים להצגה ובין אם לאו. רשימת החברים והמיוצגים מובאת בנספח 302.
- 2.2.** חבר מסלוקה שלא השתתף בסליקה מסיבה כלשהי יחויב או יזוכה בידי בנק ישראל בתמורת הממסרים שהוצגו או שהוחזרו לו.
- 2.3.** איחור של 10 דקות ומעלה למפגש להחלפת ממסרים פיזיים ייחשב כאי הופעה. יחד עם זאת, אם חבר מסלוקה הודיע לעובד התפעול לפני המועד שנקבע למושב הסליקה על תקלה שאינה מאפשרת לו להגיע למפגש במועד, איחור העולה על 60 דקות ייחשב כאי הופעה. אי הופעה למפגש מחייב את חבר המסלוקה המאחר למסור ולקבל את הממסרים הפיזיים שלו באופן עצמאי בתיאום מול הבנקים האחרים.

3. ממסרי סליקה

- 3.1.** ועד המסלוקה יקבע את צורתם ואת גודלם של ממסרי הסליקה השונים.
- 3.2.** ממסר סליקה יכול להיות ממוגנט או בלתי ממוגנט, כפי שאישר הוועד.
- 3.3.** ממסר ממוגנט הוא ממסר שיש בו שורת קידוד מגנטי, והוא מתאים לתקנים ולמפרטים שפרסם הוועד. בשורת הקידוד של ממסר ממוגנט שאינו שיק ייכלל סמל לכל סוג ממסר, כפי שיקבע הוועד.
- 3.4.** כל ממסר סליקה יישא מספר זיהוי של הבנק שלו יוצג הממסר (למעט זיכויי גבייה ממוגנטים).
- 3.5.** מספר הזיהוי יורכב ממספר הסימול וממספר הסניף של הבנק.

4. טופסי מסלוקה

- 4.1.** ועד המסלוקה יקבע אלו טפסים ישמשו בסליקה ומה תהיה צורתם.

טפסים שקבע הוועד יפורטו בפרק 400-טופסי המסלקה.

4.2.

5. חתימת הבנק

בכל מקום שבו נדרשת חתימת בנק, ולא נאמר אחרת – די בחותמת של שם הבנק, ואין צורך בחתימות של בעלי זכות חתימה.

פרק 202 – מועדי שידור הקבצים ומועדי מושבי הסליקה

1. מועדי שידור הקבצים

- א.** את קבצי ההצגות וקבצי החזרות בין הבנקים עבור שיקים ושוברי גבייה יש לשלוח בין המשתתפים בסליקה עד לשעה 22:25.
- ב.** קבצי תמונות של שיקים – בימי חול, יש לשלוח את הקבצים עד לשעה 02:00; במוצאי שבת או במוצאי חג, יש לשלוח את הקבצים עד לשעה 23:00.
- ג.** את קבצי הסיכומים לבנק ישראל יש לשלוח עד לשעה 22:25.

2. מועדי מושבי הסליקה

המועד להצגה והחזרה של ממסרים פיזיים הם כדלקמן:

ימי חול	מוצאי שבת או מוצאי חג
00:00	23:00

לאחר סיום פיזור הממסרים הפיזיים בין הנציגים, יעביר עובד ניהול מסלוקות הודעה על שחרור הנציגים.

הערות:

- ❖ בתקופת שעון הקיץ במוצאי שבת או במוצאי חג ניתן לשלוח את קבצי תמונות השיקים עד לשעה חצות במקום עד לשעה 23:00. כמו כן, המפגש יתקיים בשעה זו.
 - ❖ ביום ה-15 בחודש (או במוצאי שבת או חג החל ב-16 בחודש) ניתן לשלוח את קבצי תמונות השיקים עד לשעה 2:00 (למחרת). כמו כן, המפגש יתקיים בשעה זו.
 - ❖ אם מוצאי שבת או מוצאי חג ב-15 בחודש, ביום שלמחרת, דהיינו ב-16 בחודש, ניתן לשלוח את קבצי תמונות השיקים עד לשעה 02:00 (למחרת)⁷. כמו כן, המפגש יתקיים בשעה זו.
 - ❖ מועדי שידור הקבצים והמפגש בערב יום העצמאות יהיו כדלקמן⁸:
- את קבצי ההצגות, קבצי החזרות בין הבנקים וקבצי הסיכומים עבור שיקים ושוברי גבייה יש לשלוח בין הבנקים וכן לבנק ישראל עד לשעה 21:30.

⁷ עודכן על פי חוזר מ/ 940 מיום 24 באוקטובר, 2010

⁸ עודכן על פי חוזר מ/ 960 מיום 09 באפריל 2013

את קבצי התמונות של השיקים, יש לשלוח עד לשעה 23:00. כמו כן, המפגש יתקיים בשעה זו.

❖ מועדי שידור הקבצים והמפגש בימי חול המועד (סוכות ופסח) בימים ראשון עד חמישי (למעט ימים שהינם ערבי חג)⁹:

את קבצי ההצגות, קבצי החזרות בין הבנקים וקבצי הסיכומים עבור שיקים ושוברי גבייה יש לשלוח בין הבנקים עד לשעה 21:00 ולבנק ישראל עד לשעה 20:55.

את קבצי התמונות של השיקים, יש לשלוח עד לשעה 23:00. כמו כן, המפגש יתקיים בשעה זו.

3. שינויים במספר המושבים ומועדיהם

הוועד רשאי לקבוע כמה מושבים יהיו, וכן את מועדיהם – בדרך כלל או למקרה מיוחד. כל שינוי יפורסם בחוזר, בחתימת המזכיר.

⁹ עודכן על פי חוזר מ/ 945 מיום 14 באפריל, 2011

פרק 203 – סליקה ידנית של ממסרים

1. הצגה והחזרה של חיובים או זיכויים

כל הוראת חיוב בין הבנקים אשר לא מצורף אליה מסמך מלווה וניתן לכתוב הערה עד 80 תווים תעבור דרך מס"ב מלבד החיובים/זיכויים הבאים אשר יועברו במערכת סליקה ידנית:

1.1. שטרות לגבייה – יועברו בסליקה ידנית לפי המפורט בפרק 212.

1.2. תיקונים/שגויים הפרשים בחשבון בנק ישראל בין בנקים בגין הצגות חיובים, החזרות אלקטרוניות וזיכויים אלקטרוניים.

1.3. שגויים בגין תשלומי שוברים.

1.4. זיכוי משיכות מזומנים מבנקטים + התחשבנות בין בנקים לבנקטים + מרכזי מזומנים.

1.5. החזרות זיכוי מס"ב באיחור.

1.6. החזרות שיקים – אם ישנה תקלה ולא ניתן לשדר אלקטרונית ניתן לבצע בתוך ימי ההחזרה המותרים לפי פרק 206 בכללי המסלוקה.

1.7. החזרות חיובי מס"ב – אם ישנה תקלה ולא ניתן לשדר אלקטרונית ניתן לבצע בהתאם לימי ההחזרה המותרים בכללי מס"ב.

1.8. סירוב להחזרת שיקים.

1.9. תיקון פעולה של חיוב או זיכוי – על מנת לבצע תיקון בסליקה ידנית חייבת להיות הסכמה של שני הצדדים לביצוע, ובכפוף לאישור הלקוח המחויב בחשבונו אל מול הבנק בו הוא מנהל חשבון. על הבנק לספק ללקוח אסמכתא המפרטת את מהות הפעולה.

1.10. לא ניתן לבצע סליקה ידנית הלוח ושוב בין הבנקים יותר מפעמיים, החיוב/זיכוי יישאר בסוף אצל הבנק המציג.

2. אי התאמות

2.1. אם סכום הממסר אשר הגיע בקובץ CSV אינו זהה לסכום התנועה אשר נשלחה במס"ב – המקבל יחזיר את הממסר למציג, בציון סיבת ההחזרה.

2.2. במקרה של חוסר ברשומות בקובץ CSV לאחר התאמה מול קובץ מס"ב יש לפעול לפי אחת מהאפשרויות הבאות:

א. יבצע החזרה אוטומטית ביום למחרת.

ב. יבצע החזרה ידנית ביום למחרת.

ג. יחכה יום נוסף לקבלת הרשומה החסרה.

3. טעויות בהצגה או בהחזרה

האחריות של המציג היא לכך שקובץ CSV ותנועת החיוב/זיכוי יגיעו לבנק הנכון באותו היום.

4. שידור קובץ CSV

4.1. העברת הקובץ בין הבנקים תתבצע באמצעות הכספות הקיימות עם מחיצה ייעודית, בנק מיוצג יעביר או יקבל את הקבצים באמצעות כספת של הבנק המייצג.

שם המחיצה: SLIKA_YADANIT

4.2. שם קובץ יכיל זיהוי סליקה ידנית, קוד בנק מציג ותאריך.

שם הקובץ: PSY/ TSY_bank mezig_bank mekabel_date

4.3. שעות שליחת הקבצים יהיו כפופים לשעות הקבועות בכללי מס"ב.

4.4. אם ישנה תקלה בשליחת הקובץ, הבנק השולח ידווח לבנק המקבל, ביום העסקים הבא יאחד וישלח קובץ אחד המכיל קובץ יום האתמול שטרם נשלח, והקובץ היומי, עם תאריך ערך של יום עיבוד הנוכחי.

4.5. קבצים ריקים לא יישלחו, בנקים קטנים שאין להם הרבה פעילות בסליקה ידנית לא יישלחו קבצים יומיים.

4.6. שטרות לגבייה פיזיים (שטל"ג) וכתבי שיפוי פיזיים יישלחו למסלקות הבנקים ובתאום בין הבנקים.

פרק 204 – שידור המידע למסלוקה ולמס"ב וההתחשבנות במערכת זה"ב

1. הצגה והחזרה ידנית של ממסרים

1.1. חבר המסלוקה ימסור לחבר מסלוקה אחר את החומר הפיזי של הצגות והחזרות של חיובים והצגות והחזרות של זיכויים (לרבות זיכויי גבייה ממוגנטים) בחבילות נפרדות, כמפורט בפרק 203. על החומרים הפיזיים להכיל אסמכתא מתאימה, כפי המפורט בפרק זה.

1.2. חבר מסלוקה ימסור את הממסרים, מהסוגים המפורטים לעיל, שמיועדים לחבר מסלוקה המיוצג על ידי חבר מסלוקה אחר - יחד עם הממסרים המיועדים לחבר המייצג. האמור לא יחול על ממסרים המיועדים לבנק מרכזתיל שיימסרו בנפרד מהממסרים המיועדים לבנק דיסקונט, וכן לבנק איגוד בע"מ ולבנק ירושלים בע"מ, שיימסרו בנפרד מהממסרים המיועדים לבנק לאומי בע"מ¹⁰.

1.3. חבר המסלוקה ישדר למס"ב את הנתונים על החיובים והזיכויים שמסר לכל חבר מסלוקה, עד לשעה בה ניתן להעביר קבצים למס"ב באותו יום העסקים.

1.4. על הבנק המקבל לבדוק את ההתאמה בין רשומת מס"ב ובין החומר הפיזי באמצעות שימוש באסמכתא שנקבעה, כפי המפורט בפרק זה.

1.5. אי התאמה שתתגלה תתוקן בתיאום בין חברי המסלוקה הנוגעים בדבר - בסליקה של היום הבא¹¹.

1.6. החזרה של תנועה תעשה על ידי יצירת תנועת חיוב/זיכוי חדשה.

1.7. מבנה שדה האסמכתא ברשומת חיוב המועברת למס"ב - השדה הינו בן 20 פוזיציות והתוכן שעל הבנק להכניס הינו כדלקמן:

סוג החיוב	מבנה אסמכתא	הערות
חיוב רגיל 701	PP701AAAAAAAAAAAAAAAAA	PP - שתי פוזיציות לשימוש השולח; A הינו מספר האסמכתא - נומרי עד 15 ספרות עם אפסים מובילים וצמוד לימין.
החזרת שיק 702	PP702AAAAAAAAAAAAAAAAA	
חיוב שטר 703	PP703BBSSSHHHHHHHHHHH	PP - שתי פוזיציות לשימוש השולח; BB - קוד בנק; SSS - מספר סניף; HHHHHHHHHH - מספר חשבון

סוג החיוב	מבנה אסמכתא	הערות
החזרת חיוב 704	PP704AAAAAAAAAAAAAAAAA	PP - שתי פוזיציות לשימוש השולח; A הינו מספר האסמכתא - נומרי עד 15 ספרות עם אפסים מובילים וצמוד לימין.

1.8. מבנה שדה האסמכתא ברשומת זיכוי המועברת למס"ב - השדה הינו בן 20 פוזיציות והתוכן שעל הבנק להכניס הינו כדלקמן:

סוג הזיכוי	מבנה אסמכתא	הערות
זיכוי רגיל 201	PP201AAAAAAAAAAAAAAAAA	PP - שתי פוזיציות לשימוש השולח; A הינו מספר האסמכתא - נומרי עד 15 ספרות עם אפסים מובילים וצמוד לימין.
החזרת זיכוי 202	PP202AAAAAAAAAAAAAAAAA	

1.9. מבנה שדה האסמכתא ברשומת הזיכוי או רשומת החיוב המועברת ממס"ב לבנק: אורך השדה הינו 24 פוזיציות והתוכן שמס"ב תעביר יהיה 4 בלנקים משמאל (bbbb) ואחריהם 18 הפוזיציות שהתקבלו מהבנק המעביר כדלקמן:

אפיון הזיכוי או החיוב	האסמכתא שמס"ב תעביר לבנק
חיוב רגיל 701	bbbbPP701AAAAAAAAAAAAAAAAA
החזרת שיק 702	bbbbPP702AAAAAAAAAAAAAAAAA
חיוב שטר 703	bbbbPP7030BBSSHHHHHHHHHH
החזרת חיוב 704	bbbbPP704AAAAAAAAAAAAAAAAA
זיכוי רגיל 201	bbbbPP201AAAAAAAAAAAAAAAAA
החזרת זיכוי 202	bbbbPP202AAAAAAAAAAAAAAAAA

2. הצגה והחזרה של חיובים

2.1. חבר מסלקה ימסור לחבר מסלקה אחר את החיובים ואת החזרות החיובים הממוגנטים בשיטה האלקטרונית, כפי שמפורט בפרק 211, ובמועדים כפי שמפורט בפרק 202.

- 2.2.** חבר המסלקה ישדר - באמצעות הכספת (Cyber arc) ליחידת ניהול מסלקות¹², כמוסכם בין החבר ובנק ישראל, את הנתונים (הסכום והכמות) של החיובים שמסר ושל החיובים שהחזיר לכל משתתף ישיר או מיוצג, עד לשעה הקבועה בפרק 202. בנק שכשל בהעברת רשומות החובה לבנק ישראל יוכל, בתיאום עם בנק ישראל והבנקים, לדחות את מועד משלוח הקובץ עד לשעה 08:30 בבוקר¹³.
- 2.3.** חבר מסלקה המייצג חבר מסלקה אחר ישדר ליחידת ניהול מסלקות את הנתונים שנמסרו על ידו עבור החבר המיוצג¹⁴, בדרך ובזמן האמורים בסעיף הקודם.
- 2.4.** תוצאות הסליקה ישודרו על ידי בנק ישראל באמצעות ה-cyber arc לכל המשתתפים כמוסכם בין החבר ובנק ישראל. תוצאות הסליקה לחברי המסלקה המיוצגים ישודרו לחברי המסלקה המייצגים.
- 2.5.** אם תתגלה, לאחר שידור תוצאות הסליקה למשתתפים, טעות בסכום העולה על 10 מיליון ש"ח, תינתן אפשרות לבנק המציג ולבנק המקבל לבקש מעובד התפעול בכתב, חתום על ידי מורשי חתימה אחד, וקבלת דוח באמצעות פקס ו/או מייל במבנה טופס 412 ו/או 413 חתום על ידי 2 מורשי חתימה¹⁵, עד 8:30 ביום העסקים הבא לאחר יום הסליקה, לתקן את סכום השיקים שנרשמו על ידי חבר המסלקה המוסר בדיווח למסלקה¹⁶. מנהל יחידת תפעול מסלקות יקבל החלטה על ביצוע או אי-ביצוע התיקון בהתאם לנסיבות¹⁷.
- 2.6.** אי התאמה שתתגלה לאחר שעה 08:30, או אי התאמה שלא תתוקן עד שעה זו, תתוקן בתיאום בין חברי המסלקה הנוגעים בדבר¹⁸.

3. הצגה של זיכויים ממוגנטים (שוברי גבייה)

- 3.1.** חבר מסלקה ימסור לחבר מסלקה אחר את הממסרים הפיזיים של הצגות הזיכויים הממוגנטים במועדים כפי שמפורט בפרק 202.
- 3.2.** חבר המסלקה ישדר - באמצעות הכספת (Cyber arc) ליחידת ניהול מסלקות, כמוסכם בין החבר ובנק ישראל, את הנתונים (הסכום והכמות) של הזיכויים שמסר לכל משתתף ישיר או מיוצג, עד לשעה הקבועה בפרק 202. בנק שכשל

¹² עודכן על פי חוזר מ/ 957 מיום 17 בדצמבר, 2012

¹³ עודכן על פי חוזר מ/ 960 מיום 09 באפריל 2013

¹⁴ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

¹⁵ עודכן על פי חוזר מ/ 970 מיום 27 במאי 2015

¹⁶ עודכן על פי חוזר מ/ 918 מיום 16.3.09

¹⁷ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

¹⁸ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

בהעברת הקבצים לבנק ישראל יוכל, בתיאום עם בנק ישראל והבנקים, לדחות את מועד משלוח הקובץ עד לשעה 08:30 בבוקר.

3.3. חבר מסלוקה המייצג חבר מסלוקה אחר ישדר ליחידת תפעול מסלוקות את הנתונים שנמסרו על ידו עבור החבר המיוצג, בדרך ובזמן האמורים בסעיף הקודם.

3.4. תוצאות הסליקה ישודרו על ידי בנק ישראל באמצעות ה-cyber arc לכל המשתתפים כמוסכם בין החבר ובנק ישראל. תוצאות הסליקה לחברי המסלוקה המיוצגים ישודרו לחברי המסלוקה המייצגים.

3.5. אם תתגלה, לאחר שידור תוצאות הסליקה למשתתפים, טעות בסכום העולה על 10 מיליון ש"ח, תינתן אפשרות לבנק המציג ולבנק המקבל לבקש מעובד התפעול בכתב, חתום על ידי מורשי חתימה אחד, וקבלת דוח באמצעות פקס ו/או מייל במבנה טופס 412 חתום על ידי 2 מורשי חתימה, עד 8:30 ביום העסקים הבא לאחר יום הסליקה, לתקן את הסכום שנרשם על ידי חבר המסלוקה המוסר בדיווח למסלוקה. מנהל יחידת תפעול מסלוקות יקבל החלטה על ביצוע או אי-ביצוע התיקון בהתאם לנסיבות.

3.6. אי התאמה שתתגלה לאחר שעה 08:30, או אי התאמה שלא תוקן עד שעה זו, תתוקן בתיאום בין חברי המסלוקה הנוגעים בדבר.

4. התאמות והתחשבות

4.1. לאחר עיבוד הנתונים תבוצע סליקה של סכומי הנטו של כל הסליקות, במערכת זה"ב בבנק ישראל. הסליקה הכספית במערכת זה"ב תתבצע ביום העסקים הבא (ביום t+1).

4.2. הסליקה הכספית (settlement) בין הבנקים המייצגים ובין הבנקים המיוצגים תתבצע למחרת במערכת זה"ב כאמור בסעיף 5 להלן.

חשבונותיהם של חברי המסלוקה המיוצגים יחויבו או יזוכו ישירות, על פי הקבצים, בשיטה האלקטרונית. סיכום הזיכויים והחויבים ישודר לבנק ישראל¹⁹. (כאמור בסעיף 2.2 לעיל).

5. התחשבות של חבר מסלוקה מייצג עם חבר מסלוקה מיוצג

5.1. ההתחשבות בין חבר מסלוקה מייצג לבין חבר מסלוקה מיוצג תבוצע במערכת זה"ב ביום העסקים הראשון של אחר יום הסליקה. אם כתוצאה מהסליקה על החבר המייצג לזכות את חשבונו של החבר המיוצג- תינתן ההוראה לזיכוי הנ"ל למערכת זה"ב על ידי החבר המייצג.

¹⁹ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

אם כתוצאה מהסליקה על החבר המיוצג לזכות את חשבונו של החבר המייצג תינתן ההוראה לזיכוי הנ"ל למערכת זה"ב – על ידי החבר המיוצג. ההוראות יינתנו ביום העסקים הבנקאי הראשון שלאחר יום הסליקה תוך ציון TTC מספר 617.

5.2. השיקים הממוחשבים (הצגות והחזרות), חומרים פיזיים של הממסרים הלא ממוגנטים וממסרי זיכויי גבייה (שוברי גבייה) המיועדים לחברי מסלוקה מיוצגים, ישודרו/יימסרו למייצגים שלהם.

6. תקלה בסליקה

- במקרים שבהם לא ניתן לשדר את הנתונים כמפורט בסעיפים שלעיל בשל תקלה:
- א.** הבנק המשדר ידווח ליחידת ניהול מסלוקות בבנק ישראל בסמוך למועד גילוי התקלה.
 - ב.** אם הבנק המשדר לא מצליח לפתור את התקלה ולשדר את הקבצים עד לשעה הקבועה בפרק 202, יפנה ליחידת ניהול מסלוקות בבנק ישראל לקבלת אישור לעיכוב שידור נתונים עד לשעה 00:30.
 - ג.** אם התקלה לא תיפתר, הבנק המשדר יוכל לפנות ליו"ר ועדת מסלוקת הבנקים לאישורו לביצוע הזנה ידנית במערכת המסלוקה. לאחר קבלת אישור יו"ר ועדת מסלוקת הבנקים, הנתונים ישלחו לעובד ניהול מסלוקות בפקס, חתום על ידי 2 מורשי חתימה²⁰, כדי להקלידם ידנית למערכת²¹.
 - ד.** אם לא יתקבל אישור כמפורט לעיל, השידורים של חבר המסלוקה באותו יום יהיו בסכום אפס.

7. חבר מסלוקה שאין ביכולתו לשדר את קבצי השיק הממוחשב²²

חבר מסלוקה, שידוע מראש, שאין ביכולתו לשדר את קבצי השיק הממוחשב, אך עם זאת מעוניין לשדר את הנתונים לבנקים ולבנק ישראל חייב לקבל את אישורם בכתב של (1) יו"ר ועד המסלוקה (2) כלל חברי המסלוקה עד השעה 20:00. במקביל, עליו להוציא כתב שיפוי לבנקים. אם לא יתקבלו אישורים כמפורט לעיל, השידורים של חבר המסלוקה באותו יום יהיו בסכום אפס. בקשה לקבלת אישורים כאמור תעשה בכתב, חתומה על ידי מורשה חתימה אחד²³.

אם חבר מסלוקה גילה, לאחר שידור הנתונים לבנקים ולבנק ישראל, שאין ביכולתו לשדר את קבצי השיק הממוחשב, חבר המסלוקה יפעל כפי הכתוב בפרק 211.

8. כשל בסליקה

²⁰ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

²¹ עודכן על פי חוזר מ/953 מיום 07 ביולי, 2012

²² עודכן על פי חוזר מ/964 מיום 19 במאי, 2014

²³ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

- 8.1.** אם לאחד החברים לא תהיה יתרה מספקת בחשבונו במערכת זה"ב לכיסוי התחייבויותיו במסלקה - יופעל הסדר הכשל כמפורט בנספח 8(3) לכללי מערכת זה"ב.
- 8.2.** אם לא יופעל הסדר הכשל, או אם יתרת החשבון במערכת זה"ב לאחר הפעלת הסדר הכשל לא תהיה מספקת לסליקה, רשאי בנק ישראל לא לבצע את הסליקה הכספית במערכת זה"ב. כן רשאי בנק ישראל לקבוע שמסלקת הבנקים תחזיר את הממסרים של חבר המסלקה שכשל - המחייבים או המזכים, כולם או חלקם - תוך ציון סיבת ההחזרה.

פרק 206 – החזרות

1. החזרות של ממסרי סליקה

1.1. אם בנק אינו נכון לכבד ממסר אשר הוצג לו במסלקה, מאחת הסיבות המפורטות בנספחים פרק 305, הוא רשאי להחזירו, תוך ציון סיבת ההחזרה, ואם יש יותר מסיבה אחת – תוך ציון כל הסיבות. לשם כיוול המערכות בבנקים, ניתן לכייל את המערכות כך שמקסימום סיבות ההחזרה שידווחו בין הבנקים יהיו 15 סיבות. כיוול זה אינו פוטר את הבנקים מהאחריות להעביר את כל סיבות ההחזרה, אם ישנן יותר מ 15 סיבות, בעת החזרה.

1.2. (א) הסיבות להחזרת שיקים יפורטו בדרך הבאה²⁴:

1. בין הבנקים, יפורטו סיבות ההחזרה בקובץ החזרות אלקטרוניות כפי הכתוב בפרק זה ובפרק 211.

2. ללקוח, סיבות ההחזרה יוצגו על גבי פלט של השיק הממוחשב, כפי הכתוב בפרק זה ובפרק 211.

(ב) הסיבות להחזרת כל הממסרים שאינם שיקים יפורטו על פניו או על גבו של הממסר.

(ג) המועד להחזרת ממסר הינו ביום שלאחר יום הצגת הממסר. חריגים לסעיף זה הינם – 1. ממסרים המוצגים לסניף באחד

המקומות המנויים בנספח 303 – מותר להחזירם באיחור של יום סליקה אחד; 2. סעיף 11.4 לפרק 211.

1.3. (א) לגבי ממסרים המוצגים לסניפים המפורטים בהוראות הבנקאות (שירות ללקוח – מועד זיכוי וחיוב שיקים) התשנ"ב-

1992; להלן: "ההוראות") – יתווסף למספר ימי הסליקה האמור לעיל יום המנוחה הנוסף, כפי שקבוע בהוראות הנ"ל – אם

אותו יום מנוחה נוסף חל במשך ימי הסליקה.

(ב) ממסרים המוצגים לסניפים המפורטים בהוראות הבנקאות (שירות ללקוח – מועד זיכוי וחיוב שיקים) התשנ"ב-1992)

הסגורים בימי סליקה החלים בחגים לא יהודיים – ניתן להחזירם ביום הסליקה הקרוב שלאחר החג, וזאת בתנאי שחבר

המסלקה המקבל הודיע על כך בכתב ליחידת ניהול מסלקות בבנק ישראל²⁵ ולחברי המסלקה לפחות יום סליקה אחד

לפני מועד החג; בהודעה יצוינו הסניפים הסגורים באותו חג, והתאריכים שבהם הם יהיו סגורים. דחיית הימים כאמור הינה

רק לאיחור המועד להחזרה (לפי סעיף 1.2 (ג) לעיל) ולא תשמש כתוספת ימים לימי הסופיות שנקבעו בהוראות הבנקאות

.

(ג) ממסרים המוצגים לבנקים שאינם ישראליים בימים שאינם ימי סליקה באותם בנקים שאינם ישראליים – ניתן להחזירם

ביום הסליקה הקרוב שלאחר ימים אלו, וזאת בתנאי שחבר המסלקה המייצג בנק שאינו ישראלי, קיבל את אישור יו"ר ועדת

²⁴ עודכן על פי חוזר מ/ 940 מיום 24 באוקטובר, 2010

²⁵ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

מסלוקת הבנקים והודיע על כך בכתב לחברי המסלוקה לפחות יום סליקה אחד לפני המועד; במקרים מיוחדים ומטעמים מיוחדים שירשמו רשאי יו"ר ועד המסלוקה לאשר בקשה שהגיע גם לאחר תחילת המועד. בהודעה יצינו הבנקים או הסניפים הסגורים, והתאריכים שבהם הם יהיו סגורים.

1.4. על אף האמור בסעיף 1.2(ג), במקרים חריגים, חבר המסלוקה רשאי לבצע החזרה של ממסר בודד, שאינו נכון לכבדו, יומיים לאחר יום ההצגה. מומלץ, אך אין חובה, שיובאו פרטי העיכוב או פרטי התקלה לידיעת חבר המסלוקה.

1.5. חבר המסלוקה יהיה רשאי לבצע החזרה של ממסר בודד, שאינו נכון לכבדו, שלושה ימים לאחר יום ההצגה, בכפוף להעברת פרטי העיכוב או פרטי התקלה בכתב לידיעת חבר המסלוקה וקבלת אישורו בכתב לביצוע החזרה.

1.6. (א) אם חל עיכוב בהעברת הממסרים שאינו בשליטת חבר המסלוקה, אשר נקט אמצעים סבירים למנוע את העיכוב - רשאי חבר המסלוקה להחזיר ממסרים שאינו נכון לכבדם באיחור של יום סליקה אחד נוסף. היום הנוסף יתווסף גם לגבי הממסרים המוצגים באיחור כמפורט בסעיף 1.2(ג) ובסעיף 1.3(א, ב) לעיל. האמור לעיל יחול במקרה של עיכוב בהחזרת ממסרים, בשל תקלה טכנית בהפעלת ציוד חיוני (דהיינו מחשב וציוד למיון ממסרים) שמשמש בו חבר מסלוקה כלשהו, או תקלה אחרת שאינה קשורה בחבר המסלוקה המחזיר, כאשר התקלה אינה בשליטתו. מומלץ, אך אין חובה, שיובאו פרטי העיכוב, או פרטי התקלה הטכנית לידיעת חברי המסלוקה.

(ב) נמשך עיכוב כאמור לעיל מעבר ליום אחד - יובאו פרטי העיכוב בהעברה, או פרטי התקלה הטכנית, בו ביום לידיעת יחידת ניהול מסלוקות בבנק ישראל²⁶, וזאת מוקדם ככל האפשר, לפני המועד הקבוע להחזרות. ההודעה על העיכוב תישלח על ידי חבר המסלוקה שאצלו נגרם העיכוב באמצעות הדואר אלקטרוני, ותובא לידיעת חברי המסלוקה עוד ביום העיכוב. נוסף על כך על הבנק להודיע את פרטי העיכוב בשלושה עיתונים כמפורט בהוראות²⁷.

יום T	יום T+1	יום T+2	יום T+3	יום T+4
הצגת השיק לגבייה	ביצוע החזרת שיק לפי כללי המסלוקה	החזרת שיק במקרה של עיכוב בביצוע החזרות, של שיקים שלא בוצעו ב-T+1	אם לא הייתה הודעה על עיכוב בהחזרות ביום הקודם - ניתן לתת סופיות ללקוח בתחילת יום העסקים	סופיות ללקוח (אם לא בוצעה החזרה בסוף יום קודם)

²⁶ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

²⁷ עודכן על פי חוזר מ/ 940 מיום 24 באוקטובר, 2010

יום T	יום T+1	יום T+2	יום T+3	יום T+4
		אם יש עיכוב בביצוע החזרות, חייב להודיע עד לסוף יום העסקים	אם הייתה הודעה על עיכוב בהחזרות ביום הקודם - הסופיות ללקוח תהיה בתחילת יום העסקים הבא, אלא אם בוצעה החזרה בפועל	

(ג) אם בשל שביתה או השבתה שלגביהם ניתנה אכרזה על פי סעיף 8 ט"ו לפקודת הבנקאות 1941, נבצר מחבר המסלוקה להחזיר שיקים, לא ייחשבו אותם ימי שביתה או השבתה בתקופת הזמן שנקבע להחזרת שיקים, וחבר המסלוקה יהיה רשאי להחזירם באיחור של עד שלושה ימים מיום ביטול האכרזה.

פרטי העיכוב יפורסמו בעיתונים כמפורט בהוראות ויועברו בדואר אלקטרוני בו ביום ליו"ר ועד המסלוקה ולחברי המסלוקה האחרים²⁸ לפני המועד הקבוע להחזרות.

(ה) נמשך העיכוב כאמור לעיל לפי סעיף קטן (ג) או (ד) - יודיע חבר המסלוקה על כך בעיתונים, ביום העסקים הראשון שלאחר העיכוב, כמפורט בהוראות. חבר המסלוקה רשאי לפרסם הודעה על העיכוב ולציין שההודעה היא עד להודעה חדשה. במקרה זה יפרסם חבר המסלוקה מודעה על תום העיכוב.

1.7. אם הוצג לחבר המסלוקה שיק כעבור שישה חודשים מתאריך השיק, או כעבור כל תקופה אחרת שציין המושך על-פני השיק - חבר המסלוקה רשאי להחזירו.

1.8. ממסר הסליקה הנושא תאריך 29, 30 או 31 בחודש שאין בו תאריך כזה ייחשב לממסר הנושא את תאריך יום העסקים הראשון בחודש שאחריו.

2. החזרות של ממסרי סליקה מסיבות מיוחדות

2.1. אם בוצע תיקון בממסר סליקה שאינו נושא בצד התיקון חתימה מלאה של המתקן, יש להחזיר את הממסר עם סיבת החזרה מספר 22 "חסרה חתימה בצד התיקון".

2.2. במקרה של ביטול חותמת של הבנק המציג, תופיע על יד החותמת המבוטלת חתימה מלאה של חבר המסלוקה המבטל; ולא - יש להחזיר את הממסר.

3. הצגה שנייה של שיק

3.1. שיק שהוחזר מאחת הסיבות המפורטות בנספח פרק 305 - לא יוצג שנית, אלא לבנק²⁹ שלזכותו הוא הוצג בראשונה.

3.2. שיק שהוחזר מהסיבה "נתקבלה הוראת ביטול", או "טופס השיק בוטל" - אין לחזור ולהציגו שנית אלא כאשר אחד המשתתפים טעה ובתיאום בין המשתתפים.

3.3. אם הופק פלט של השיק הממוחשב - ראה התייחסות בפרק 211 לכללי המסלוקה.

²⁸ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

²⁹ עודכן לפי חוזר מ/ 976 - מיום 03 בינואר, 2016

4. טופס שיק שבוטל

טופס ריק של שיק שאבד או נגנב, ובעל החשבון הודיע על כך לחבר המסלקה – אם יוצג כשהוא ממולא כשיק, יוחזר מהסיבה "טופס השיק בוטל".

5. סירוב להחזרה³⁰

5.1. במקרה שחבר מסלקה החזיר ממסר מכל סיבה שהיא שלא בהתאם למועדים הקבועים בכללי המסלקה, רשאי חבר המסלקה שהציג את הממסר, לסרב להחזרה מהסיבה "הסירוב הוצג באיחור" תוך 3 ימי עסקים מהיום שבו הוחזר הממסר לראשונה. לא סורב הממסר תוך 3 ימי עסקים כאמור, רשאי הבנק המציג לפנות לבירור במותב מבררים בהתאם להוראות פרק 207 לכללי המסלקה בתוך 60 ימי עסקים מיום ההחזרה.

5.2. חבר מסלקה שאינו מסכים לסירוב להחזרת השיק, לא יחזיר עוד את הממסר, וזאת מבלי שיהיה בכך בכדי להוות ויתור מכל זכות שלו לטעון לעניין ההחזרה והוא יהיה רשאי לפנות לבירור במותב מבררים בהתאם להוראות פרק 207 לכללי המסלקה בתוך 60 ימי עסקים מיום הסירוב.

6. דברי הסבר ופירוט נסיבות השימוש בסיבות החזרה

6.1. במקרה בו ישנו צירוף של מספר סיבות החזרה, ואחת מהן אינה מחייבת בדיקת כיסוי, הרי שכלל זה גובר, ואין לבדוק כיסוי גם בגין יתר סיבות ההחזרה.

6.2. סיבות החזרה הקשורות ללקוח - סימון (+) משמעו כי נדרש לבדוק כיסוי בטרם ההחזרה. סימון (-) משמעו כי מדובר באחת הסיבות, אשר בהתקיימן אין השיק נספר במניין השיקים ללא כיסוי, גם אם בעת הצגתו לפירעון לא הייתה בחשבון יתרה מספקת.

קוד הסירוב	סיבת החזרה	נסיבות השימוש/דברי הסבר	בדיקת כיסוי
2	א.כ.מ- אין כיסוי מספיק	בהתאם לחוק שיקים ללא כיסוי, שיק שסורב הוא "שיק שהוצג לפירעון בתאריך הנקוב בו או אחריו, והבנק סירב לפרעו מחמת שלא הייתה יתרה מספקת בחשבון והוא לא היה חייב לפרעו מכוח הסכם עם המושך, ואין נפקא מינה אם הייתה סיבה נוספת לסירוב או אם ניתנה הוראת ביטול". הבנק יחזיר שיק זה מהסיבה "אין כיסוי מספיק" (אכ"מ) והשיק יימנה במניין השיקים ללא כיסוי בחשבון.	+

³⁰ עודכן לפי חוזר מ/ 976- מיום 03 בינואר, 2016

קוד הסירוב	סיבת החזרה	נסיבות השימוש/דברי הסבר	בדיקת כיסוי
		יצוין כי סעיף 2(ב) לכללי שיקים ללא כיסוי, התשנ"ב-1992 (להלן – כללי שיקים ללא כיסוי), מגדיר סיבת החזרה פרטנית למקרים של הצגת שיק בדלפק הבנק וסירובו, והיא: "בעת ההצגה אין כיסוי מספיק" מקרה זה ייכלל אף הוא בסיבת החזרה שלפנינו.	
3	חשבון מוגבל	סעיף 5(א) לחוק שיקים ללא כיסוי קובע, כי בנק לא יפרע שיק שנמשך על חשבון מוגבל. במקרה כזה, בהתאם לסעיף 2(ג) לכללי שיקים ללא כיסוי, יש להחזיר את השיק מהסיבה "החשבון מוגבל". במקרה כזה, <u>אין</u> לכלול בסיבות החזרה את הסיבה "אכ"מ". יובהר כי בתקופה שבין הסירוב של השיק האחרון שגרם להגבלה לבין תחילת ההגבלה (סטטוס מערכת: "ממתין למוגבל"), <u>יש</u> לבצע בדיקת כיסוי ואם לא היה כיסוי יש למנות את השיק כשיק שסורב.	-
4	מי מהחותמים מוגבל	סיבת החזרה 4 בוטלה החל מתאריך 01.02.2023	+
5	מי מבעלי החשבון נפטר	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה במקרים הבאים, ולא תבוצע בדיקת כיסוי: 1. מדובר בחשבון של יחיד והוא נפטר. 2. מדובר בחשבון של שותפים ביחד או לחוד, אין סעיף היוותרות בחיים והשותף של מושך השיק נפטר. כאשר מדובר בחשבון של שותפים ביחד או לחוד, יש סעיף היוותרות בחיים והשותף של מושך השיק נפטר, ככלל, סיבת החזרה זו אינה מתאימה. עם זאת, ככל שהבנק מחליט שלא לכבד את השיק במסגרת חובת הזהירות שלו, ניתן להשתמש בסיבת החזרה זו. יובהר כי במקרים הבאים אין לעשות שימוש בסיבת החזרה זו: 1. מדובר בחשבון של מספר שותפים ביחד, ואחד מהם נפטר. 2. מדובר בחשבון של שותפים ביחד או לחוד והמושך נפטר. 3. מדובר במושך שהוא מיופה כח שנפטר.	-

קוד הסירוב	סיבת החזרה	נסיבות השימוש/דברי הסבר	בדיקת כיסוי
		4. מדובר במושך שהוא מורשה חתימה שנפטר.	
6	נ.ה.ב- נתקבלה הוראת ביטול	סיבת החזרה זו תשמש במצב שבו לקוח העביר לבנק הוראה שלא לכבד את השיק. לדוגמא, מקרה בו השיק בוטל עקב כשל תמורה. ההיגיון העומד מאחורי ספירת השיק במניין השיקים שסורבו, ככל שהדבר רלבנטי, הוא מניעת מצב בו לקוח 'יפזר' שיקים ואז ייתן הוראה לביטולם.	+
7	טופס השיק בוטל	סיבת החזרה זו תשמש במקרים בהם הלקוח ביקש לבטל את השיק מאחר שהשיק נגנב או אבד <u>בעודו ריק</u> , ובלבד שהלקוח העביר לבנק הצהרה ואישור הגשת תלונה למשטרה או אסמכתא מבית המשפט. חשוב לציין, כי לבנק יש שיקול דעת במקרה זה, כך שגם במקרה בו הלקוח העביר הצהרה ואישור על הגשת תלונה למשטרה בגין גניבת השיק או אובדנו, מטעמי זהירות הנוגעים להתנהלות הלקוח, הבנק רשאי להחזיר את השיק מסיבת החזרה מס' 6 - נתקבלה הוראת ביטול, המחייבת בדיקת כיסוי. הלקוח רשאי להעביר את ההצהרה והאישור מהמשטרה או מבית המשפט גם בדיעבד (קרי לאחר הצגת השיק והחזרתו). במקרה כזה, בשלב הראשון, השיק יימנה במסגרת השיקים שסורבו (סיבת החזרה מס' 6), ולאחר המצאת המסמכים הרלבנטיים, הבנק רשאי לגרוע את השיק ממניין השיקים שסורבו.	-
8	החשבון נסגר	סיבת החזרה זו תחול במקרים בהם הלקוח מציג שיק שנמשך מחשבון שהיה סגור במועד הצגת השיק לפירעון.	+
9	החשבון לא קיים	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר מספר החשבון אשר מופיע על גבי טופס השיק אינו קיים, וככל הנראה, מדובר בשיק שזויף. במקרה כזה, הבנק לא ימנה את השיק במניין השיקים שסורבו, מאחר שלכאורה, כלל לא קיים חשבון כזה. יש להבחין בין סיבה זו לסיבת החזרה מס' 13, אשר מתייחסת לאי התאמה בין פרטי השיק הפיזי לפרטי הרשומה האלקטרונית.	-

קוד הסירוב	סיבת החזרה	נסיבות השימוש/דברי הסבר	בדיקת כיסוי
10	חתימת המושך אינה תקינה	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר חתימת המושך על גבי השיק - בין אם במקום המיועד לחתימת המושך, ובין אם לצד תיקון שבוצע בשיק - אינה תקינה או אינה תואמת את דוגמת החתימה או את זכויות החתימה בחשבון. ההיגיון העומד מאחורי ספירת השיק במניין השיקים שסורבו, ככל שהדבר רלבנטי, הוא למנוע מצב בו לקוח 'יפזר' שיקים הנושאים חתימה שאינה תקינה ואז יטען בדיעבד שאינו החותם. בנסיבות בהן הלקוח טוען לזיוף, וממציא הצהרה ואישור מהמטרה או מבית המשפט, הבנק רשאי, בהתאם לשיקול דעתו, להסיר את השיק ממנין השיקים שסורבו בדומה למנגנון שנקבע בדברי ההסבר לסיבת סירוב מס' 7.	+
11	פנקס לא שופעל על ידי הלקוח	יבוצע שימוש בסיבת החזרה זו במצב בו הוצג שיק לגבייה שהינו חלק מפנקס שיקים שהונפק וניתן ללקוח אך לא בוצע שפעול של הפנקס על ידי הלקוח.	+
12	אין בחשבון פעילות בשיקים	סיבת החזרה זו תחול במקרים בהם הלקוח מציג שיק שנמשך מחשבון בו אין/נסגרה הפעילות בשיקים (חשבון שאינו חשבון שיקים).	+
15	לא ניתן להעברה	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר מוצג שיק שיש בו הגבלת סחרות (כמו: שיק "למוטב בלבד"), ולמרות זאת, הוא הוסב לצד שלישי.	+
16	חסרה חתימת המושך	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה רק במקרה בו אין חתימה בתחתית השיק, בשונה ממקרה בו החתימה על גבי השיק אינה תקינה או אינה תואמת את דוגמת החתימה או את זכויות החתימה בחשבון (ראו סיבת החזרה מס' 10). בהתאם לסעיף 22(א) לפקודת השטרות: "אין אדם חב בתור מושך או מסב או קבל של שטר אם לא חתם עליו בתור אחד מאלה", ולפיכך, שיק ללא חתימה הוא אינו שיק.	-
17	אין התאמה בין הסכום במילים לסכום בספרות	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר אין התאמה בין הסכום במילים לסכום בספרות המופיעים על גבי השיק. בדיקת הכיסוי תעשה לפי הסכום במילים המופיעות על גבי השיק, בהתאם לאמור בסעיף 8(ב) לפקודת	+

קוד הסירוב	סיבת החזרה	נסיבות השימוש/דברי הסבר	בדיקת כיסוי
		השטרות: "מקום שהסכום שיש לפרעו נאמר גם במלים וגם בספרות, והן מכחישות זו את זו, הסכום שהמלים מורות עליו הוא הסכום שיש לפרעו".	
18	עבר זמנו	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר מוצג שיק שישה חודשים או יותר לאחר תאריך פירעונו (ראו סעיף 44(ב)(2) לפקודת השטרות), ובמקרה של שיק הנושא תאריך המוגבל בזמן, לאחר תאריך ההגבלה. יובהר, כי על הבנק להציג את השיק לפירעון גם אם עבר זמנו. זאת, על מנת שהשיק יחולל וניתן יהיה לפתוח בהליכי גבייה באמצעות ההוצאה לפועל.	-
19	הוצג לפני זמנו	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר שיק דחוי מוצג לפני מועד פירעונו.	-
20	חסר היסב	שיק המוצג ללא היסב או ללא חותמת/אינדיקציה לכך שהשיק הופקד לזכות המוטב בשיק(זיכינו).	+
21	ההיסב אינו תקין	ישנה אי התאמה בין שם המוטב לבין חתימת ההיסב ללא חותמת/אינדיקציה לכך שהשיק הופקד לזכות המוטב בשיק (זיכינו).	+
22	חסרה חתימה בצד התיקון	הבנק יעשה שימוש בסיבת החזרה זו במקרים בהם <u>לא</u> קיימת כלל חתימה לצד תיקון השיק (התיקון אפשרי לפי סעיף 64 לפקודת השטרות). יובהר, כי במקרים בהם יש חתימה לצד התיקון, אולם היא אינה תקינה או אינה זהה לדוגמת החתימה, על הבנק להחזיר את השיק מסיבת החזרה מס' 10 - חתימת המושך אינה תקינה.	-
23	חסר שם המוטב	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר לא צוין שם המוטב על גבי השיק, בנוסף יש לעשות שימוש בסיבת החזרה זו גם לפי סעיף (1) לתוספת השנייה לחוק צמצום השימוש במזומן, במקרה שבו "שם הנפרע אינו נקוב בשיק".	+
27	הסכום חורג מההגבלה שבשיק ו/או בחשבון	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר שיק בו ישנה הגבלה של סכום (לדוגמא, שיקים של קטינים או מורשי חתימה), מוצג בסכום הגבוה מסכום ההגבלה.	+

קוד הסירוב	סיבת החזרה	נסיבות השימוש/דברי הסבר	בדיקת כיסוי
		או כאשר ישנה הגבלה בחשבון, של סכום המשיכה מהחשבון, ומוצג שיק בסכום הגבוה מסכום ההגבלה. בדיקת הכיסוי תעשה לפי סכום ההגבלה המכסימלי המותר, ולא בהתאם לסכום הנקוב על גבי השיק.	
28	סכום השיק שונה מהחויב	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר הלקוח - מפקיד השיק, או פקיד הבנק טעה והקליד ידנית סכום שגוי, השונה מהסכום המופיע על גבי השיק. במקרה שהשיק יוחזר מסיבת החזרה זו, בין אם כתוצאה מטעות של לקוח ובין אם כתוצאה מטעות של פקיד הבנק, על הבנק לבדוק כיסוי בהתאם לסכום הנקוב על גבי השיק (ולא בהתאם לטעות ההקלדה).	+
29	חשבון מעוקל	בהתאם לסעיף 2א לחוק שיקים ללא כיסוי, במצב שבו הבנק מחזיר את השיק אך ורק מאחר שהחשבון מעוקל, ואלמלא העיקול הבנק היה מכבד אותו, יחזיר הבנק את השיק מסיבת "החשבון מעוקל", ובמקרה זה השיק לא ייספר במסגרת השיקים שחזרו ללא כיסוי. כלל זה תקף במשך 60 ימים מהיום שבו הבנק קיבל את הודעת העיקול. לעומת זאת, אם אין בחשבון יתרה מספקת לתשלום השיק, שלא בגלל העיקול, יחזיר הבנק את השיק משתי הסיבות - "החשבון מעוקל" ו"אין כיסוי מספיק".	+
70	צו שיפוטי	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר קיים צו שיפוטי, המונע משיכת שיקים, למשל צו פשיטת רגל, צו פירוק, צו כינוס נכסים, צו הקפאת הליכים לפי דיני התאגידים. במקרים אלו תערך בדיקת כיסוי, למעט אם הצו השיפוטי מכיל הוראה מפורשת שלא לבדוק כיסוי.	+
71	בוצע שינוי אסור בשיק	בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 431 בנושא "פנקסי שיקים", על פני שיק לא סחיר יודפס באופן מודגש כי אין לבצע בשיק שינוי לאחר שנכתב, למעט שינוי תאריך או סכום. במקרה בו בוצע שינוי, שאינו בתאריך או בסכום, השיק יוחזר מסיבה זו.	+

קוד הסירוב	סיבת החזרה	נסיבות השימוש/דברי הסבר	בדיקת כיסוי
73	הופקד לחשבון שאינו מתנהל על שם הנחזה לנפרע בשיק	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה במקרים שבהם קיימת אי התאמה בין שם הנפרע המופיע על גבי השיק לבין שם החשבון אליו הופקד השיק.	+
74	חסרים פרטי זיהוי בחשבון הנמשך	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה במקרים בהם חסרים לבנק פרטי זיהוי של החשבון הנמשך, הנדרשים בהתאם לחוק איסור הלבנת הון והצו מכוחו. לדוגמא, הצהרת נהנה.	+
75	פעולה אסורה עפ"י דין	שימוש בסיבה ייעשה זו במקרים בהם קיים איסור לפרוע או להציג את השיק על פי דין, ובכלל זאת, במקרה שבו המושך אינו עומד בהוראות FATCA, או במקרה שבו פנקס השיקים הודפס ללא קבלת אישור מהבנק כנדרש בסעיף 11ב לחוק שיקים ללא כיסוי.	+
76	חוק המזומן - השיק הוסב יותר מפעם אחת	יש להשתמש בסיבת החזרה זאת אם הסכום הנקוב בשיק עולה על 10,000 ש"ח, השיק הוסב יותר מפעם אחת, ולא נכלל במקרים המופיעים בסעיף 2(ב) לתוספת השנייה לחוק צמצום השימוש במזומן.	+
77	חוק המזומן - חסר שם מסב או ת.ז מסב, חלקם או כולם	יש להשתמש בסיבת החזרה זו אם הסכום הנקוב בשיק עולה על 10,000 ש"ח, השיק הוסב ולא נקובים בו שמו או מספר הזהות של מסב השיק, בהתאם לסעיף 2(א) לתוספת השנייה לחוק צמצום השימוש במזומן. בהתאם לחוק, "מספר זהות" הינו אחד מאלה, לפי העניין: 1. לתושב - מספר הזהות במרשם האוכלוסין. 2. לתושב חוץ - מספר דרכון או תעודת מעבר. 3. לתאגיד - מספר הרישום במרשם המתאים.	+

קוד הסירוב	סיבת החזרה	נסיבות השימוש/דברי הסבר	בדיקת כיסוי
78	חוק המזומן - חסר שם נסב	יש להשתמש בסיבת החזרה זו אם הסכום הנקוב בשיק עולה על 10,000 ש"ח, השיק הוסב ולא נקוב בו שם הנסב , בהתאם לסעיף 2(א) לתוספת השנייה לחוק צמצום השימוש במזומן.	+
98	חיוב כפול (הצגה נוספת לאחר שבוצע חיוב)	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר שיק שהוצג לגביה ובוצע בגינו חיוב (גם אם אינו סופי), מוצג יותר מפעם אחת. סיבה זו רלוונטית גם במקרה בו ההצגה הכפולה נעשתה מחשבונות או בנקים שונים.	-

6.3. סיבות החזרה בין הבנקים - בעת שימוש באחת מסיבות החזרה בין הבנקים המפורטות בהמשך, אין לספור את השיקים במניין השיקים ללא כיסוי, גם אם בעת הצגתם לפירעון לא הייתה בחשבון יתרה מספקת. כמו כן, כאשר מדובר בסיבת החזרה חוזרת בין הבנקים (כלומר, הבנק הנמשך סירב, ואז הבנק המציג מסרב לקבל את הסירוב) אין סיבה לבדוק כיסוי.

קוד הסירוב	סיבת החזרה	נסיבות השימוש/דברי הסבר
13	שגיאה בהקלדת פרטי חשבון המושך או שגיאה בניתוב השיק	שימוש בסיבה זו ייעשה כאשר יש אי התאמה בין השיק הפיזי לבין אחד או יותר מפרטי הרשומה האלקטרונית (מספר בנק או מספר סניף או מספר חשבון או מספר שיק שאינם תואמים לנתונים המופיעים על השיק הפיזי) על ידי הבנק המציג לבנק הנמשך. בנוסף יעשה שימוש בסיבה זו, במצב בו הבנק המציג טעה והציג את השיק לבנק לא נכון.
72	הפסקת מילוי התחייבויות בנק שעליו נמשך השיק	השימוש בסיבת החזרה זו ייעשה כאשר הבנק הנמשך אינו יכול למלא את התחייבויותיו, לדוגמא: הבנק הפסיק את פעילותו ואינו קיים.

סיבות החזרה חוזרות בין הבנקים		
הבנק המציג מתנגד לקבל החזרה מאחר שהיא ניתנה באיחור.	הסירוב הוצג באיחור	26
סיבת החזרה זו משמשת בנק מציג במקרים בהם הוא קיבל מהבנק הנמשך החזרה וסכום החיוב החזרה אינו זהה לסכום בו הוצג השיק במקור.	סכום החזרה לא מתאים למקור	63
מדובר במקרה בו סיבת ההחזרה שהטביע הבנק על גבי השיק שגויה או כאשר קוד הסירוב אינו קיים. לדוגמא, חסרה חתימה על השיק, אבל הבנק החזיר את השיק מסיבת החזרה אחרת.	קוד הסירוב שגוי	66

פרק 207 - יישוב מחלוקות בין חברי מסלקה

1. בירור במותב מבררים

1.1. נתגלתה מחלוקת בין חברים במסלקה בקשר לסליקתו של ממסר סליקה מסוים, לרבות ממסרים כמובנם בפרק 219 לכללי המסלקה³¹, זכאי כל אחד מהם להביא את המחלוקת לבירור בפני מותב מבררים שימונה על ידי יו"ר ועד המסלקה לכל עניין ועניין.

1.2. פנה חבר מסלקה למותב לבירור נושא מהנושאים המוסדרים במסגרת כללי המסלקה (לרבות הכללים שבפרק 219 לכללי המסלקה)³², והמשיב לפנייה הוא חבר מסלקה – חייב חבר המסלקה המשיב להתייצב לבירור; אולם אין בהתייצבות זו כדי לפגוע בזכותו של חבר המסלקה המשיב לטעון נגד בירור הסכסוך בפני המותב מאחת מהסיבות הבאות:

1.1.1. תלוי ועומד בפני בית משפט דיון בנושא המחלוקת, והבנק המשיב הוא צד לו.

1.1.2. קיים דיון משפטי תלוי ועומד בעניינו של ממסר הסליקה מושא הסכסוך, והדיון בפני המותב עלול לפגוע בזכות מזכויותיו של חבר המסלקה המשיב.

1.3. המותב ידון במחלוקת בכפיפות לכללי המסלקה.

1.4. כל חבר מסלקה ימנה נציג מטעמו, בהודעה ליו"ר ועד המסלקה, אשר ירכז את פניות חבר המסלקה למותב המבררים. העתק ההודעה יישלח גם למרכז³³.

1.5. חברי המסלקה לא יעשו שימוש בהחלטות המתקבלות במותב המבררים נגד צדדים שלישיים, לרבות נגד לקוח של מי מחברי המסלקה שהממסר שנדון בפני המותב נוגע אליו. כל החלטה שתינתן על-ידי מותב תכלול פסקה המבהירה, כי אין לעשות בה שימוש כנגד אדם כלשהו שלא היה צד להליך בפני המותב ו/או נגד הלקוח שממסר הנוגע אליו הובא לדיון בפני המותב.³⁴

2. רשימת מבררים

³¹ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

³² עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

³³ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

³⁴ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

- 2.1.** יו"ר ועד המסלוקה ירכיב רשימה שבה עשרים וחמישה מבררים לפחות, וביניהם משפטנים, מתוכם, לפחות חמישה מבררים מבין הבנקים להם סניפי יהלומים ובקיאים בסליקה לפי פרק 219³⁵. הרשימה תפורט בחוזר.
- 2.2.** לפני בקשת יו"ר ועד המסלוקה יציעו חברי המסלוקה מדי פעם בפעם מועמדים לרשימת המבררים, במספר שיקבע היו"ר.
- 2.3.** כשירים להיות מבררים עובדים של חברי המסלוקה הבקיאים בענייני הסליקה, אשר אושרו על ידי יו"ר ועד המסלוקה, וכן כל אדם אחר שיאשר ועד המסלוקה. מברר מטעם חבר מסלוקה מסוים, אינו יכול לייצג את אותו חבר בפני מותב המבררים³⁶.

3. מרכז וממלא מקומו

- 3.1.** לצורך פרק זה ימנה יו"ר ועד המסלוקה מרכז וממלא מקום למרכז, והוא רשאי לאצול להם את סמכויותיו, כולן או מקצתן, למעט הסמכות שבסעיף 11 להלן³⁷, לעניין עצם החלטה על הבאת מחלוקת לבירור נוסף בפני מותב מיוחד. אצילת סמכות תפורסם בחוזר בחתימת יו"ר ועד המסלוקה. סמכות הנתונה ישירות למרכז תהיה נתונה גם לממלא מקום המרכז.
- 3.2.** יו"ר ועד המסלוקה, המרכז וממלא מקומו, יכול שייכללו ברשימת המבררים.

4. הרכב של מותב

- המותב ימנה שלושה חברים שימונו על ידי יו"ר ועד המסלוקה. לפחות³⁸ אחד מחברי המותב יהיה משפטן, אלא אם כן הוסכם אחרת עם הצדדים למחלוקת. בראש המותב יישב מברר שהינו משפטן³⁹.
- 4.1.** בלא הסכמת הצדדים למחלוקת, לא ייכלל במותב מברר שהוא עובד של צד למחלוקת המובאת בפני המותב.
- 4.2.** לבקשת צד למחלוקת, לא ייכלל במותב מברר שהוא עובד בבנק הכלול בקונצרן שאליו משתייך הצד האחר.
- 4.3.** במחלוקת שנסבה על סליקת ממסרים לפי פרק 219, יכלול המותב לפחות שני מבררים הבקיאים בסליקה לפי פרק

219.⁴⁰

³⁵ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

³⁶ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

³⁷ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

³⁸ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

³⁹ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

⁴⁰ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

4.4. צדדים למחלוקת רשאים להסכים ביניהם על הרכב של מותב, לרבות מספר החברים בו. הוסכם כאמור, יודיעו הצדדים

למרכז את שם המברר, או את שמות המבררים, שהסכימו להיות חברי המותב.⁴¹

4.5. דיווח אודות ראש המותב וחבריו, וכתבי הטענות, יועבר ליו"ר ועד המסלוקה.⁴²

5. שינויים

יו"ר ועד המסלוקה רשאי להחליף חבר במותב, אם הדבר דרוש לדעתו לצורך המשך תקין של בירור המחלוקת, וכן הוא רשאי הוא להעביר בירור של מחלוקת ממותב אחד לאחר.

יו"ר ועד המסלוקה רשאי לקבוע הסדרים מיוחדים למותבים לפי נסיבות העניין בין היתר - דחיית מועדי דיון, הארכת מועדי הגשת תשובות וכיוב'. הסדרים מיוחדים כאמור, יפורטו בדיווח ליו"ר ועד המסלוקה ככל שסמכות זו הואצלה למרכז המותב בהתאם לסעיף 3.1 לעיל. במקרה של דחיית מועדי דיון ו/או הארכת מועדי הגשת תשובות, לפי שיקול דעת המרכז, לא נדרש דיווח כאמור.⁴³

6. הבאת מחלוקת לבירור - פנייה ותשובה

6.1. הבאת מחלוקת לבירור תתחיל בבקשת צד אחד (להלן - הצד הפונה) מהמרכז למנות מותב מבררים, או בהודעה על מותב מוסכם, כאמור בסעיף 4 לעיל.

6.2. עם הבקשה ימסור הפונה למרכז ולצד האחר (להלן - המשיב) את החומר הדרוש לבירור המחלוקת, לרבות עמדתו ונימוקיו - בכתב.

6.3. המשיב ימציא את תשובתו המנומקת בכתב, למרכז ולפונה, בתוך 45 ימי עבודה⁴⁴ מקבלת הפנייה.

6.4. הועברה המחלוקת לבירור בהודעה למרכז על מותב מוסכם, יימסרו הבקשה והתשובה למרכז ולצדדים, עם מתן ההודעה.

6.5. הבקשה והתשובה יימסרו למרכז בארבעה עותקים.

6.6. המרכז יעביר את הבקשה ואת התשובה לחברי המותב ב"תיק המחלוקת", ויקבע לכל תיק מספר שוטף.

⁴¹ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

⁴² עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

⁴³ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

⁴⁴ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

6.7. לא נתקבלה תשובה לבקשה למנות מותב מבררים או לא התייצב צד בפני המותב במועד שנקבע, יהיה המותב רשאי להכריע במחלוקת באותו מועד, או במועד אחר שיקבע.

7. כינוס המותב וזימון הצדדים

המרכז יקבע את המועד ואת המקום לכינוס המותב ויזמן את הצדדים. במותב מוסכם רשאי יו"ר המותב לקבוע את המועד והמקום ולזמן את הצדדים.

8. הכרעה בישיבה אחת של⁴⁵ מותב

המותב יכריע במחלוקת בישיבה אחת. במקרים מיוחדים, כשלא ניתן להכריע כאמור, תיקבע ישיבה נוספת עם סיום הישיבה האמורה, למועד קרוב⁴⁶.

9. תיק המחלוקת

- 9.1.** כל חומר שיובא לפני המותב ייכלל בתיק המחלוקת, וכן פרוטוקול מישיבת המותב.
- 9.2.** יו"ר המותב ידאג לעריכת פרוטוקול, שבו יירשמו עיקרי הבעיה שבמחלוקת, תמצית מטיעוני הצדדים. המרכז ישמור אצלו עותק מהפרוטוקול וכן ימסור העתק מהפרוטוקול לכל צד על פי בקשתו.
- 9.3.** בבקשה ובתשובה בפרוטוקול ובתיק המחלוקת לא ייכלל מידע שגילוי יפגע בחובת הסודיות הבנקאית.
- 9.4.** מסקנות המותב והחלטתו יהיו ערוכים בכתב, ולא יכללו בהם פרטים מזהים של הלקוחות של חבר המסלוקה שעניינם הובא בפני המותב.⁴⁷

10. קבלת דין המותב

חברי המסלוקה מקבלים בזה על עצמם את המסקנות של כל מותב אשר לפניו הובאה מחלוקת שהם צד לבירורה, אבל מובהר בזה שאין לראות בנוהל שבפרק זה הסכם לעריכת בורות.

11. בירור נוסף במותב מיוחד

החלטת מותב היא סופית.

במקרים מיוחדים, וכיצא מהכלל, יהיה יו"ר ועד המסלוקה רשאי להביא מחלוקת לבירור נוסף לפני מותב מיוחד, בהרכב שיקבע היו"ר.

⁴⁵ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

⁴⁶ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

⁴⁷ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

12. סדרי הדין במושב ובנהלים

יו"ר ועד המסלוקה רשאי לקבוע סדרי דין במושב, וכן נהלים נוספים להבאת מחלוקת בפני המושב לשם בירורה. כן יהיה רשאי לקבוע הסדרים פרוצדוראליים ספציפיים למושב ספציפיים⁴⁸.

13. הצעות לשינויים בכללים

על סמך בירורים שנערכו רשאי כל מושב להציע ליו"ר ועד המסלוקה הצעות לשינויים בכללי המסלוקה.

14. פרסום החלטות המושבים⁴⁹

מרכז מושב המבררים יפיץ את החלטות המושבים לרשימת המבררים, ליו"ר ועד המסלוקה, למזכיר ועד המסלוקה, ולחברים נוספים בבנק ישראל, בבנקים ובבנק הדואר - כפי שימצא לנחוץ.⁵⁰

15. בית המשפט המוסמך

בית המשפט המוסמך לדון בתביעות בין חברי מסלוקה בעניין נושא המוסדר בכללי המסלוקה – הוא בית משפט ישראלי.

16. טענה לדין זר

בכל מקרה של בירור סכסוך בפני כל פורום שהוא, בין חברי מסלוקה, בעניין נושא המוסדר בכללי המסלוקה, לא יטען מי מהם ולא ייטען מטעמו, שעל הסכסוך חל דין זר.

⁴⁸ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

⁴⁹ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

⁵⁰ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

פרק 208 – תשלום בגין איחור/עיכוב

1. תשלום בגין איחורים/עיכובים במושב הסליקה

1.1. תחום המדיניות⁵¹ מוסמך להטיל על חברי המסלקה תשלום, כדלהלן:

(א) על עיכוב במהלך הסליקה שנגרם מסיבה כלשהי, הקשורה בפעילות חבר מסלקה:

1. איחור של 10 דקות ומעלה מהמועד שנקבע - 500 ש"ח.

2. איחור של שעה ומעלה מהמועד שנקבע - 1,000 ש"ח.

איחור, בתנאי שדווח מראש ואושר כפי הכתוב בפרק 204, לא ייחשב לאיחור לעניין סעיף זה⁵².

1.2. אין לפרש את הוראות סעיף זה כהיתר לאיחור או לאי הופעה במסלקה, תמורת תשלום בגין איחור (להלן - התשלום).

2. אופן יישום החלטת בנק ישראל להטלת תשלום⁵³

בכל מקרה שתחום המדיניות החליט להטיל את התשלום על חבר, יערוך הודעת חיוב מתאימה לחובת החבר הנוגע בדבר, ויצוין בה את הפרטים והסיבות להטלת התשלום. הודעה בדבר הטלת התשלום תועבר להנהלת הבנק הנוגע בדבר. חבר רשאי לערער על התשלום שהוטל עליו. הערעור יופנה אל יו"ר ועד המסלקה, והחלטתו של האחרון בעניין זה תהיה סופית.

3. העברה לתרומה

סך כל התשלומים, שייגבו כמפורט לעיל, יועברו מעת לעת כתרומה למטרה שתיקבע על ידי ועד המסלקה.

⁵¹ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

⁵² עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

⁵³ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

פרק 210 – שינויים בכללי המסלקה

1. הצעות והחלטות לשינויים בכללים

- 1.1.** ועד המסלקה ידון מזמן למזמן בהצעות לשינויים בכללי המסלקה, ויחליט על קבלתן או דחייתן של ההצעות או של כל החלטה אחרת. לא קבע ועד המסלקה מועד תחולה לשינוי - יחול השינוי בתום 30 יום מיום ההחלטה. על אף האמור לעיל, במקרים דחופים רשאי ועד המסלקה להחליט על מועד תחולה מידי או קרוב מן המועד המפורט לעיל.
- 1.2.** משקיבל חבר מסלקה הודעה הכוללת את הצעת השינוי כאמור - הוא זכאי להעיר את הערותיו, להשיג עליה או להסתייג ממנה, בהודעה בכתב, שתימסר ליו"ר ועד המסלקה בתוך 14 ימים מקבלת ההודעה.
- 1.3.** לא התקבלו אצל יו"ר ועד המסלקה הערות, השגות או הסתייגויות מחבר מסלקה בתוך 14 יום מקבלת ההודעה - תהפוך הצעת השינוי להחלטת ועד המסלקה.
- 1.4.** אם הועלו הערות, השגות או הסתייגויות על ידי חבר מסלקה בתוך 14 הימים הנ"ל - ידון בהם ועד המסלקה ויחליט אם הצעת השינוי תתקבל כהחלטה של ועד המסלקה, או יוכנסו בה שינויים, או תתקבל כל החלטה מתאימה אחרת - הכול כפי שימצא הוועד לנכון.
- 1.5.** החלטות ועד המסלקה בדבר שינויים בכללי המסלקה תתקבלנה ברוב של תשעה חברי ועד לכל הפחות.

2. פרסום השינויים

- 2.1.** יו"ר ועד המסלקה או המזכיר יפרסם את נוסח השינוי, כפי שהחליט עליו הוועד, לפחות אחת לשנה⁵⁴. החל ממועד תחולת השינוי כאמור בסעיף 1.1 לעיל ייחשב השינוי לחלק בלתי נפרד מכללי המסלקה, ויחייב את כל חבריה.
- 2.2.** נוסח השינוי כאמור יפורסם בחוזר או בדואר אלקטרוני - כפי שיקבע יו"ר ועד המסלקה.

⁵⁴ עודכן על פי חוזר מ/ 967 מיום 25 בינואר, 2015

פרק 211 – סליקת ממסרים ממוגנטים בשיטה אלקטרונית

הגדרות

מנח	תיאור
1. מנה	שיקים ממוחשבים הנשלחים מבנק מציג לבנק מקבל בנקודת זמן מסוימת, אשר לא תעלה על 10,000 תמונות.
2. RMFT/BHUB	מוצר העברת קבצים של חברת Attunity (חברה אמריקאית). המוצר מבצע את העברת הקבצים מנקודה אחת לשנייה, תוך שהוא מאפשר ניהול של תהליך העברה, מספק אבטחת מידע שליטה ובקרה על התהליך ועוד.
3. Dual Metro Ethernet Net	תשתית העברת קבצים של חברת התקשורת בזק. התשתית מאפשרת הגדרת קבוצת או טבעת משתמשים הפועלים בסביבה מופרדת וירטואלית VPLS. הפתרון ייושם באמצעות 2 רשתות נפרדות. קבוצת הבנקים המחוברים, יוכלו לפנות אחד לשני באופן ישיר ולהעביר קבצים.
4. תמסורת Metro עסקית תמסורת Metro NGN	תשמש את חברי הקהילה עבור הקווים הראשיים. תשמש את חברי הקהילה כרשת גיבוי.
5. תעודת משלוח	תעודת משלוח למנה של שיקים, הנשלחת עם המנה, כקובץ. מכילה נתונים כגון: יום עסקים, כמות שיקים, סוג מנה, זמן משלוח ועוד
6. דיווח סוף יום	דיווח סוף יום הינו דווח המרכז את המנות שנשלחו עבור אותו יום עסקים. הדיווח מיידע את המקבל, שהשולח סיים את עיבוד כל השיקים, בנוסף, מרכז את המידע היומי.
7. רג'קטים	שיקים שקריאת השורה המגנטית שלהם לא הייתה תקינה בקריאה ראשונה, ותוקנה לאחר מכן.
8. "סריקה ממוחשבת של שיק"	הליך טכנולוגי המעתיק שיק משני צדיו לחומר מחשב באופן שניתן לאחזר ממנו תוצר קריא הזהה בתוכנו ובצורתו למקור
9. "שיק ממוחשב"	חומר מחשב שהוא תוצר של סריקה ממוחשבת של שיק, דהיינו תמונת השיק שנסרק, פנים ואחור.

מונח	תיאור
10.	"פלט של שיק ממוחשב" פלט של שיק ממוחשב שסורב ומופק ללקוח הבנק על פי דרישת הלקוח. מסמך זה ייחשב לשיק כאמור בחוק סליקה אלקטרונית של שיקים התשע"ו-2016

1. השתתפות בסליקה האלקטרונית

סליקת ממסרים ממוגנטיים/ות מתבצעת רק בשיטה אלקטרונית. העברת הממסר יכולה להתבצע רק על ידי העברת שיק ממוחשב, כפי הכתוב בפרק זה.

1.1. כל חבר מסלוקה רשאי להשתתף בסליקה זו בעצמו (משתתף ישיר) או להיות מיוצג על ידי חבר מסלוקה אחר (משתתף מיוצג) - להלן משתתף. כל מקום בפרק זה שנאמר בו "משתתף" (ולא "משתתף ישיר" או "משתתף מיוצג") - הכוונה הן למשתתף ישיר והן למשתתף מיוצג.

1.2. כל חבר מסלוקה שאינו משתתף רשאי לפנות בכתב ליו"ר ועד המסלוקה בבקשה להשתתף בסליקה זו. באישור הבקשה יקבע יו"ר ועד המסלוקה את המועד להתחלת ההשתתפות, וזאת לאחר התייעצות עם המשתתפים האחרים.

1.3. כל חבר מסלוקה רשאי לפנות בכתב ליו"ר ועד המסלוקה בבקשה להיות מיוצג בסליקה האלקטרונית, בצירוף הודעת המשתתף הישיר שהסכים לייצגו (להלן המשתתף המייצג). באישור הבקשה יקבע יו"ר ועד המסלוקה את המועד להתחלת הייצוג, לאחר התייעצות עם המשתתפים הישירים האחרים. בנספח 302 מפורטים המשתתפים, ולגבי משתתפים מיוצגים - גם מיצגיהם.

1.4. הפסקת הייצוג תיעשה רק באישור יו"ר ועד המסלוקה ומהמועד שנקבע באישור (שיהיה לא יאוחר מ-30 יום מיום הוצאת האישור).

1.5. כאשר משתתף מיוצג על ידי משתתף אחר - תיעשה כל פעולה האמורה בפרק זה באמצעות המשתתף המייצג.

2. הצגת ממסרים

2.1. משתתף ישיר יציג למשתתף ישיר אחר שיקים ממוחשבים כפי האמור בסעיף 1 לפרק זה - המיועדים אליו ואל המיוצגים על ידיו - במעורב, ללא מיון נוסף, כמפורט בפרק 204.

2.2. משתתפים ישירים רשאים להציג ביניהם שיקים ממוחשבים, הכלולים בסליקה האלקטרונית, וזאת עד לשעה הקבועה בפרק 202. סכומי הרשומות בגין השיקים הממוחשבים ייכללו בדיווחים המתאימים לחברי המסלוקה ולבנק ישראל 55

⁵⁵ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

בקובץ ממוכן בנוסח המפורט בטופס מסלוקה מס' 412 – "הצגת חיובים ממוגנטים". המועד האחרון של שליחת הקבצים, כפי הכתוב בפרק 202, ייחשב כמועד ההצגה של השיקים הממוחשבים.

3. שידור קבצים אלקטרוניים

3.1. משתתף ישיר ישדר למשתתפים הישירים האחרים קובץ, ובו נתונים על הממסרים שיוצגו על ידו לכל משתתף ישיר או מיוצג (להלן – קובץ הצגות), וכן קובץ נתונים של הממסרים, שסורבו על ידו לכל משתתף ישיר או מיוצג (להלן – קובץ ההחזרות).

3.2. מבנה הרשומות בקובץ כמפורט בתקן 502 לגבי הצגות ותקן 503 לגבי החזרות. יו"ר ועד המסלוקה רשאי לשנות את התקנים הנ"ל בתיאום עם המשתתפים.

3.3. השידור יבוצע עד לשעה הקבועה בפרק 202.

4. תשתית התקשורת להעברת קבצי השיק הממוחשב

העברת הקבצים תעשה על גבי תשתית המשתמשת בטכנולוגיית Metro Ethernet Business או בטכנולוגיית Metro Ethernet NGN. תשתית זו מאובטחת, מנוהלת ומופרדת מהאינטרנט. גורמים אחרים המשתמשים בתשתית זו, אינם יכולים להגיע לבנקים ולהיפך, אלא אם כן אושר והוגדר לגורם כלשהו, שיוכל להתחבר. הרשת מיועדת לתת חיבור מאובטח בין גורמים מרוחקים בתוך ארגון או בין ארגונים.

4.1. כל גורם מחובר אל התשתית בקו ראשי אחד, המאפשר לו את העברת הקבצים אל ומאת כל הבנקים. חובה על הבנקים להתחבר גם מאתר הגיבוי של הבנק לתשתית זו.

4.2. כל בנק יבחר את קצב הקו הדרוש לו, על פי הנפחים שעליו לקבל ולשלוח. אך קצב הקו לא יפחת מקצב המאפשר לו לעמוד בכללי המסלוקה.

4.3. כל בנק צריך שתהיה לו תשתית העברה פנימית, ותשתית נוספת להעביר את הקבצים בין הבנקים. התשתיות של המערכת הפנימית והחיצונית יכולות להיות משולבות כאחת, או להעביר את הקבצים בין המערכות.

4.4. הקבצים יועברו בין הבנקים בתקשורת מוצפנת מקצה לקצה. קבצי המנה עוברים בתשתית מוצפנת מקצה לקצה ובפרוטוקול RMFT Fast-Copy משרת BHUB לשרת BHUB של חברת Attunity. העברת הקבצים ברשת הפנימית בכל בנק תיעשה על פי החלטתו של כל בנק ובאחריותו.

5. אבטחת מידע

תשתית מוצר RMFT תהיה אחידה בכל הבנקים. ייעשה שימוש בפרוטוקול Fast-Copy RMFT, כאשר ההצפנה תהיה ברמת ה Session ולא ברמת הצפנת קובץ.

- 5.1.** הזדהות שרתי BHUB בין הבנקים תיעשה באמצעות תעודות דיגיטליות. כל בנק ינפיק את התעודה שלו באמצעות שרת CA שלו, ויעביר אותה לשאר הבנקים. שרת BHUB חיצוני בכל בנק יתמוך בכל שרתי ה-CA אשר הנפיקו את התעודות של הבנקים האחרים. לוגים על פעילות שרתי BHUB ישמרו ב Data Base של מוצר RMFT.
- 5.2.** במקרה של תקלה באחד ממנגנוני ההזדהות, יועברו הקבצים באמצעות Cyber Ark על גבי רשת האינטרנט או באמצעות החסן נייד (DOK) מוצפן (מפתח ההצפנה יועבר בנפרד באמצעות מייל או פקס), או באמצעות דיסק (CD), כאשר השימוש ב Cyber Ark יהווה ברירת מחדל ראשונה ורק בהיעדר יכולת לעשות בה שימוש, יעשו הצדדים שימוש בשאר האמצעים. האמור לעיל יעשה תוך תיאום בין הבנק המציג לבנק המקבל.
- 5.3.** על כל בנק לוודא בנוסף לתהליך המוגדר במסמך זה, המתייחס להעברת הקבצים של השיק הממוחשב בין הבנקים, עמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין, בכל הקשור בדיווח ופעילות פנימית אצלו.

6. שידור וקליטת קבצי השיק הממוחשב

6.1. העברת קבצי שיק ממוחשב מהבנק המציג אל הבנק המקבל

הבנק המציג יעביר את קבצי התמונות אל הבנק המקבל. זאת, הן במצב תקין שוטף בכפוף לשעה הקבועה בפרק 202, והן במצב של תקלה מכל סוג שהוא אצל אחד הצדדים להעברה, בכפוף לכתוב בפרק 204. במקביל, נדרש הבנק המקבל להודיע על תקלה שאותרה על ידו, מוקדם ככל שניתן, כדי לאפשר לבנק המציג להכין את הקבצים להעברה על פי נהלי הגיבוי, כמפורט בסעיף זה בפרט ובכללים בכלל.

6.2. קליטת הקבצים ובדיקתם

הבנק המקבל יוודא קבלת כל הקבצים שנשלחו על ידי הבנק המציג, באמצעות קובץ סוף יום אשר יתואר להלן, ויבדוק את תקינות ושלמות הקבצים שהתקבלו והמבנה שלהם. בנוסף, על הבנק המקבל לבדוק התאמה בין הנתונים שקיבל לנתונים בתעודת המשלוח של המנה והתעודה המסכמת של יום עסקים, כמפורט בפרק זה.

6.3 תכולת הקבצים ומשלוח

- (א)** תהליך ההעברה כולל את קבצי השיקים הממוחשבים, קובץ נתונים וקבצי ניהול ואישורי קליטה כפי תקן 509. כל בנק יפיק קבצי משלוח נפרדים לכל בנק בנפרד. המשלוח יכיל את השיקים הממוחשבים ואת הנתונים המלווים של כל השיקים השייכים לבנק היעד, הבנקים בקבוצה ומיוצגים, שהופקדו בסניפי הבנק השולח.
- (ב)** חומר המשלוח יחולק למנות. לכל מנה יופקו מספר קבצים המהווים יחד את חומר המנה. כל מנה תשלח מיד עם סיום הכנתה. כמו כן, לכל מנה תצורף תעודת משלוח כפי תקן 509.
- (ג)** קבצי המשלוח יכילו קבצי נתונים ואת כל השיקים הממוחשבים של בנק היעד (בנק מקבל המשלוח), בנקים בקבוצה ומיוצגים, שהופקדו בסניפי הבנק השולח. כמו כן, הקבצים יכללו נתונים וצילומים של השיקים השגויים שתוקנו (רג'קטים).

(ד) בסוף יום, כפי שמצוין בפרק 202 לכללי המסלוקה, יועבר קובץ תעודת סוף יום ("דיווח סוף יום") כפי תקן 509, שמטרתו להודיע שהסתיים העיבוד והסתיימה בניית המנות מבחינת הבנק השולח. התעודה כוללת מידע לגבי כל המנות של אותו יום עסקים. על פי תעודה זו, יודא הבנק המקבל, שכל המנות שנשלחו על ידי הבנק המציג הגיעו אליו. עם קבלת התעודה של דיווח סוף יום בבנק המקבל, נשלח דיווח חוזר לבנק המציג, שתעודת סוף היום התקבלה.

(ה) על כל בנק להיערך לכך ולוודא שעל פי רשימת המנות בקובץ "דיווח סוף יום", הגיעו בסופו של דבר כל המנות.

6.4. מבנה המנות

המנה מורכבת ממספר קבצים, מבנה הקבצים כפי תקן 509 לכללי המסלוקה.

(א) בכל מנה ישלחו הקבצים יחד כחבילה (package), על פי הגדרת חבילה במוצר RMFT/B-HUB.

(ב) זיהוי המנה - המנות למשלוח ימוספרו במספר עולה, רץ מ-1 עד N, השייכות כולן לאותו יום עסקים. מספר המנה הוא חלק משם הקבצים כפי תקן 509 לכללי המסלוקה.

יכולים להיות "חורים" במספרי המנות של יום עסקים, מכיוון שלבנק מסוים יכול להיות שלא היו שיקים במנה מסוימת.

(ג) כמות שיקים ממוחשבים למנה - כל מנה תכיל נתונים וצילומים של עד 10,000 שיקים.

(ד) כל מנה נשלחת עם סיום הכנתה. כל מנה מכילה תעודת משלוח למנה, כפי תקן 509, איתה היא נשלחת. המנה שהתקבלה עם תעודת המשלוח, נבדקת בדיקות שלמות ראשוניות. אם הכול תקין, שולח הבנק המקבל לבנק המציג, אישור על קבלת המנה וסטאטוס "תקין". אם בדיקת השלמות הראשונית אינה תקינה, על הבנק המקבל לפנות לבנק המציג כפי סעיף 13 לפרק זה.

6.5. תהליך העברת קבצים בבנק המציג ובבנק המקבל

(א) קליטת השיקים בסורק/במיינת בבנק המציג - קריאת הפס המגנטי, צילום חזית וגב השיק (שחור/לבן ואפור) יצירת קבצי השיקים הממוחשבים ואינדקס. סיום ו"סגירת" מנת השיק הממוחשב על פי החלטת כל בנק.

(ב) ביצוע עיבוד ובקורות לנתונים שנאספו עבור המנה, כל בנק לפי נהליו ומערכת המחשוב שלו. כחלק מהתהליך (או בנפרד לאחריו), יוכנו קבצי המנה המיועדים למשלוח לבנקים אחרים.

(ג) המערכת הפנימית מעבירה את הקבצים למערכת RMFT/BHUB המיועדת להעברת קבצים בין הבנקים. הקבצים עוברים משרת מערכת RMFT/BHUB של הבנק המציג לשרת המערכת בבנק המקבל. תווך התקשורת שישמש שלב זה, מתואר בסעיף תקשורת.

(ד) הבנק המקבל, מקבל את הקבצים בשרת מערכת RMFT/BHUB מבצע בדיקות על פי שיקול דעתו, ומעביר את הקבצים פנימה למערכתיו.

(ה) הנתב המקבל מפענח ומאשר את המקור לפי הבנק השולח, שלמות ותקינות הקבצים שהתקבלו. במידה ואין אישור כנ"ל, מדווח על הבעיה, לגורם המתאים בבנק המקבל, לפי נהלי כל בנק. בדיקת שלמות ותקינות המנה, נעשית בתשתית ה BHUB.

(ו) בדיקה ראשונית למנה מבוצעת בבנק המקבל, כדי לוודא שיש את כל הקבצים הנדרשים במנה, על פי תעודת המשלוח. לאחר בדיקה זו, נשלח חזרה קובץ אישור, מהבנק המקבל לבנק המציג, שהמנה הגיעה ליעדה באופן תקין. אין בכך אישור לתקינות הנתונים שבקבצים.

(ז) הקבצים התקינים עוברים לטיפול הבנק המקבל, לעיבוד רישום ובקרה.

7. התאמות - עודפים/חוסרים

עקרונות:

(א) שיוך שיק ממוחשב לתנועה האלקטרונית תתבצע על ידי הבנק המקבל ובאחריותו.

(ב) עודף - שיק ממוחשב שאין לו מקבילה/תנועה אלקטרונית.

(ג) חוסר - תנועה אלקטרונית שלא נתקבל בגינה שיק ממוחשב.

(ד) הבנק המציג ישלח לבנק המקבל שיקים ממוחשבים עודפים.

(ה) דו"ח חוסרים/עודפים - באחריות הבנק המקבל לדווח לבנק המציג למחרת היום על עודפים וחוסרים.

(ו) כתב שיפוי - כתבי שיפוי, בהתאם לנספחים 306 ו- 314, בגין חוסר בהצגות יופקו על פי דרישת הבנק המקבל.

איתר בנק משתתף מקבל קבלת חיוב אלקטרוני ללא שיק ממוחשב או שיק ממוחשב ללא החיוב האלקטרוני שלו - יודיע על כך למשתתף מציג הממסר או החיוב עד ליום העסקים הקרוב, תוך פירוט מלא של החסר או העודף ויפעל כדלהלן:

7.1. קיבל משתתף חיוב אלקטרוני בלי שקיבל את השיק הממוחשב - רשאי המשתתף המקבל לדרוש מהמשתתף המציג שיציג את הממסר החסר. לא הציג המשתתף המציג את הממסר החסר על פי דרישת המשתתף המקבל כאמור לעיל, יראו בהצגת החיוב ללא ממסר כאמור, התחייבות של המשתתף המציג לשפות את המשתתף המקבל, בהתאם לנספח 306.

7.2. על אף האמור בס"ק 7.1. לעיל, דרש משתתף נמשך, לקבל כתב שיפוי בפועל, ישלח המשתתף המציג כתב שיפוי בהתאם לנספח 306. כתב השיפוי ישלח לא יאוחר מ 14 ימי עסקים, מיום הבקשה.

7.3. המשתתף המקבל אשר לא הצליח לקלוט את הקובץ של השיקים הממוחשבים עקב תקלה מחשבונית אצלו יודיע על כך למשתתף המציג וידווח על הממסרים האלקטרוניים כחסרים. על המשתתף המקבל לטפל בתקלה ביום עסקים הקרוב ולדווח למשתתף המציג על סגירת חסרים בקובץ חוסרים ועודפים תוך פירוט מלא של החסר כפי שדווח לראשונה. חוסר שדווח מאחר שהבנק המקבל לא הצליח לקלוט את קובץ השיקים הממוחשבים עקב תקלה מחשבונית - לא ייחשב כחוסר לעניין שיפוי בין הבנקים.

8. החזרות

- 8.1.** חבר מסלוקה רשאי להחזיר ממסר ממוגנט, בהתאם להוראות פרק 206.
- 8.2.** החזרת שיק תתבצע אך ורק באמצעות חיוב אלקטרוני הכולל את סיבות החזרה. למען הסר ספק, רשאי הלקוח מציג השיק לדרוש בכל מקרה של החזרה לקבל "פלט של השיק הממוחשב" אשר יכלול את המידע האמור בנספח 313 ויוסבר לו שלאחר פעולה זו לא תתאפשר הפקדת שיק זה בשנית.
- 8.3.** החזרת ממסר ממוגנט תיעשה לפי פרטי חבר המסלוקה המציג כפי שמדווח בקובץ. החזרת החיוב האלקטרוני בגין הממסר המגנטי שהוחזר תיעשה בשיטה אלקטרונית בקובץ החזרות.
- 8.4.** המשתתפים רשאים להחליף ביניהם ממסרים ממוגנטים הכלולים בסליקת החזרות האלקטרונית לפני השעה הקבועה בפרק 202, וסכומי הממסרים ייכללו בדיווחים המתאימים לחברי המסלוקה ולבנק ישראל⁵⁶ בקובץ ממוכן בנוסח המפורט בטופס מסלוקה 413 של אותו מושב. המועד האחרון לשליחת הקבצים, כפי הכתוב בפרק 202, ייחשב כמועד החזרה של הממסרים.

9. האחריות לנתוני החיוב

- 9.1.** משתתף שקיבל ממסר מגנטי לסליקה עבור משתתף אחר, יבדוק את תקינות נתוני החיוב של הממסר על פי כללי הבקרה הנהוגים אצל המשתתף האחר; לשם כך יבהיר כל משתתף למשתתפים האחרים מהם הכללים שעל פיהם הוא בודק את סבירות/חוקיות נתוני שורת הקידוד המגנטית של השיק. (סבירות/חוקיות, לעניין זה - כמקובל בענף לגבי נתונים).
- 9.2. (א)** אחריות חבר המסלוקה המציג לנתוני השיק (למעט הסכום) מוגדרת כדלקמן:
- 1.** אם פרטי השיק נקלטו בצורה מוצלחת - האחריות תהיה לזהות שבין נתוני החיוב של הרשומה האלקטרונית שנבנתה לבין שורת הקידוד המגנטי של השיק;
 - 2.** בנק לא יאפשר ללקוחותיו לבצע תיקון ידני לפרטי הפס המגנטי בעת הפקדת שיק בסלולר.
 - 3.** אם נתון, או נתונים משורת הקידוד המגנטי של השיק הוקלדו ידנית, יבוצעו מבחני סבירות לפי כללי הבדיקה של חבר המסלוקה המקבל.
- (ב)** האחריות לנכונות סכום החיוב היא כדלקמן⁵⁷:
- 1.** עד 5,000 ש"ח - אחריות חבר המסלוקה המציג לנכונות סכום החיוב בקובץ האלקטרוני.
 - 2.** מעל 5,000 ש"ח - אחריות חבר המסלוקה המקבל לנכונות סכום החיוב בקובץ האלקטרוני.
- יו"ר ועד המסלוקה רשאי לעדכן את הסכומים הנ"ל מעת לעת, בהסכמת חברי המסלוקה המשתתפים.

⁵⁶ עודכן על פי חוזר מ/ 953 מיום 07 ביולי, 2012

⁵⁷ עודכן על פי חוזר מ/ 924 מיום 25 ביוני, 2009

(ג) חבר מסלוקה המציג שיק ממחושב שהועבר אליו לגביה, מבלי שתהיה אינדיקציה בתנועת החיוב שהשיק צולם על ידי הלוקח, או מציג תנועת חיוב ללא שיק ממחושב, אחראי כלפי הבנק המקבל.

9.3. חבר מסלוקה המחזיר רשומת חיוב אלקטרונית לחבר מסלוקה אחר שהציג לו אותה, אחראי לכלול בה את כל מבנה רשומת החיוב שהועברה אליה בהצגתה, וכן אחראי לקוד סיבת החזרת הממסר, בהתאם לטבלת סיבות ההחזרה שבנספח 305.

10. פלט של השיק הממוחשב

כאמור בסעיף 8 לפרק זה, לפי דרישת הלוקח, בעת החזרת שיק, יופק ללוקח "פלט של השיק הממוחשב" ויוסבר לו שלאחר פעולה זו לא תתאפשר הפקדת שיק זה בשנית. מבנה הפלט ודף ההסבר ללוקח יכללו את המידע האמור בנספח 313 לכללים אלו.

10.1. פלט של השיק הממוחשב עבור "שיק שלא כובד" – פלט של השיק הממוחשב בגין שיק שסורב יופק על ידי הבנק המציג בלבד ועל פי קובץ תנועות להחזרה, כפי תקן 503 לכללי המסלוקה, שהבנק המקבל מעביר לבנק המציג. טרם הפקת פלט של השיק הממוחשב יוצג ללוקח דף הסבר כפי נספח 313 לכללי המסלוקה. על גבי הפלט יצוינו סיבות ההחזרה שבגין הוחזר השיק, בהתאם לקוד כפי שנשלח בין הבנקים. פלט זה יופק ללוקח מציג השיק.

10.2. על מנת למנוע שימוש לרעה ב"פלט של השיק הממוחשב". אם הופק פלט של השיק הממוחשב, לא ניתן יהיה להציג פעם נוספת את השיק הממוחשב או את הפלט של השיק הממוחשב, אף אם הוחזר מסיבה המאפשרת הצגה חוזרת.

10.3. הבנק המציג יוכל, על פי בקשת הלוקח מציג השיק, להפיק הודעת החזרה ולצרף אליה את צילום השיק, על מנת לאפשר לו לגשת למושך השיק ולדרוש לכבד את השיק המקורי. הודעת החזרה כאמור יכולה להיות הרכב של רשומה מוסדית וצילום השיק. על הודעת החזרה ייכתב בברור "מסמך זה אינו מהווה פלט של השיק הממוחשב ולא יוכל לשמש כראיה קבילה בהליך משפטי (בית משפט או הוצאה לפועל)".

10.4. אין להפיק "פלט של שיק ממחושב" שכובד. למרות האמור לעיל, על פי דרישת לקוח, יוכל הבנק המציג או הבנק המקבל להפיק הודעת כיבוד השיק ולצרף אליה את צילום השיק. הודעת כיבוד השיק כאמור יכולה להיות הרכב של רשומה מוסדית וצילום השיק. על הודעת כיבוד השיק ייכתב בברור "מסמך זה אינו מהווה פלט של השיק הממוחשב".

10.5. בנק יפיק פלט שיק ממחושב, לפי דרישת הלוקח, כל עוד לא עברו 7 שנים מיום הצגת השיק.

11. בקשה לביצוע סריקה חוזרת

11.1. בקשה לביצוע סריקה חוזרת תעשה כאשר הבנק המקבל זיהה שהשיק הממוחשב אינו תואם לתקן השיק הממוחשב ומדדי איכות כפי תקן 510 לכללי המסלוקה וכפי האמור בסעיף 15 לפרק זה. סריקה חוזרת תעשה על ידי צילום השיק מחדש או על ידי שליחת השיק הממוחשב מחדש, כאשר הבנק המציג מוצא לנכון שהשיק הממוחשב שיש ברשותו תקין כפי תקן 510 לכללי המסלוקה.

בקשה כאמור שלא תענה על ידי המציג עד 3 ימי עסקים או כאשר תמונת האחזור אינה תקינה, תהפוך לסטאטוס "חוסר". במקרה זה יש לפעול כפי הכתוב בסעיף 7 לפרק זה. סטאטוס השיק המקורי ישמר. בקשה תהפוך לסטאטוס "חוסר" רק כאשר הבקשה לביצוע סריקה חוזרת נעשית לא יאחר מהמועדים הקבועים להחזרת שיק.

11.2. הדרישה לביצוע סריקה חוזרת תהיה בצורה ממוכנת. הבקשה תועבר לבנק המציג באמצעות קובץ ייעודי, על פי תקן 509 לכללי המסלקה.

11.3. אם הבנק המציג רוצה באופן יזום לבצע סריקה חוזרת ולשדר אותה לבנק המקבל, פעולה זו תעשה בתיאום עם הבנק המקבל.

11.4. בוצעה סריקה חוזרת של השיק על ידי הבנק המציג ולאחר קבלת הסריקה החוזרת התברר לבנק המקבל כי היה עליו לסרב לשלם אותו, למעט בסיבות החזרה בגין אין צורך לראות את השיק, רשאי הבנק המקבל לדרוש כתב שיפוי מאת הבנק המציג. דרש הבנק המקבל כתב שיפוי, יפיק הבנק המציג כתב שיפוי כפי נספח 306 לכללי המסלקה. כתב השיפוי יישלח לא יאחר מ 14 ימי עסקים, מיום הבקשה.

12. בקשה לקבלת שיק פיזי

12.1. בקשה לקבלת השיק הפיזי תעשה רק עבור שיקים שהוחלט לשמור אותם כפי הכתוב בכללי השמירה הנקבעים על ידי נגיד בנק ישראל.

12.2. בקשה לקבלת השיק הפיזי תעשה על פי בקשת הבנק המקבל להעברת שיק הנייר המקורי. אחזור שיק הנייר המקורי יעשה על ידי העברת שיק הנייר מהבנק המציג לבנק המקבל על פי בקשתו.

12.3. שיקים מקוריים שיועברו לבנק המקבל, ישלחו באמצעות שליח או דואר רשום ותתועד שליחתם. שיקים אלו לא יוחזרו שנית לבנק המציג והאחריות לשיק זה מרגע קבלתו, תהיה על המקבל.

13. היערכות וכללי דיווח בגין תקלה המשפיעה על תהליך הסליקה

13.1. דיווח על בעיה בקבצים שהועברו

בנק המגלה תקלה כלשהי המשפיעה על תהליכי הסליקה יודיע לצד השני מיד עם היוודע לו דבר התקלה.

13.2. דיווח על תקלה

הבנק שאירעה אצלו התקלה יפעל באופן מידי לדווח לבנקים הרלוונטיים ולפעול לטיפול ותיקון התקלה. הדיווח יעשה בטלפון, במייל בפקס או בכל אמצעי תקשורת אחר. הדיווח יהיה לאנשי קשר בבנקים המושפעים מהתקלה.

13.3. הבנק, אצלו אירעה התקלה, יפעל באופן מידי לחסימת הגישה ללקוחותיו למידע השגוי ויודיע לבנקים הנמשכים והללו יפעלו לחסימת הגישה ללקוחותיהם למידע השגוי.

13.4. הבנק שאצלו אירעה התקלה יפעל באופן מידי לתיקון התקלה ולהכנת קבצים עדכניים חלופיים.

13.5. עם סיום האירוע יישלח דיווח מרוכז ליחידת תפעול מסלקות בבנק ישראל.

13.6. אם התקלה אינה נוגעת לכלל הבנקים ידווח הבנק המציג לבנקים הרלוונטיים ויפעל להנחותם ביחס לאופן הטיפול הנדרש.

14. תהליך עבודה בגיבוי - תקלה בתשתית העברת הקבצים

14.1. מעבר למצב גיבוי, ייעשה רק לאחר הודעה על כך לכל הבנקים האחרים. אם יש צפי לפתרון הבעיה, יש להודיע על כך לבנקים האחרים, כדי שיוכלו להיערך ולקבל החלטות בהתאם. ההודעה תעשה בטלפון ועל ידי משלוח פקס כפי טופס 433 לכללי המסלקה.

14.2. בעת תקלת תקשורת שאינה נפתרת, יש לפעול כפי סעיף 5.2.

(א) ניתן להעתיק מספר מנות על גבי מדיה אחת. ובלבד שכל הקבצים של מנה מסוימת יהיו על גבי מדיה אחת. על כן, אין לחלק מנה למספר מדיות.

(ב) משלוח המדיות לבנק המקבל תהיה בתדירות מספקת, שתאפשר לבנק המקבל לנהל עבודתו השוטפת באופן סביר.

(ג) על מדיה מסוימת יועברו קבצים של יום עסקים אחד בלבד.

(ד) כל הקבצים ירשמו במדיה בספריה הראשית, ללא ספריות משנה.

14.3. באחסן נייד (DOK) או בדיסק (CD) ייכתבו כל הקבצים בספריה הראשית (root directory). כל הקבצים של כל המנות ייכתבו באותה ספריה. על פי תוכן קובץ תעודת משלוח של המנה, יזוהו שאר הקבצים השייכים למנה לפי שמם.

14.4. המדיה המכילה קבצים תשלח עם תעודת משלוח מודפסת, כפי נספח 509 לכללי המסלקה. תעודת המשלוח הינה ליחידת מדיה, ולא למנה. משלוח המדיה יעשה בתוך מעטפת ניילון אטומה, אשר נקרעת בעת פתיחתה – Inter Void.

14.5. אם לא תיפתר הבעיה עד המועד שנקבע להעברת קבצי הדימות בין הבנקים, ישלחו גם דיווחי סוף יום.

14.6. אם לא תיפתר הבעיה ולא יהיה ניתן לפעול באמצעי גיבוי, והבנק לו יש את התקלה מעוניין בכל זאת לשדר את נתוני החיוב, עליו לשלוח לבנקים האחרים כתב שיפוי כולל, כפי נספח 314 לכללי המסלקה.

15. מדדים לאיכות שיק ממוחשב

15.1. על הבנק המציג לעמוד בכל הנדרש ממנו בכללים שנקבעו על ידי הנגידה מתוקף חוק סליקה אלקטרונית התשע"ו – 2016. כמו כן, הבנק המציג אחראי על ביצוע צילום השיק כך שהסריקה הממוחשבת של השיק תאפשר לאחזר מחומר המחשב שנוצר תוצר קריא הזהה בתוכנו, ובצורתו לשיק המקורי. כמו כן, על הבנק המציג חלה החובה לבצע בדיקת איכות שיק ממוחשב ולוודא שהשיק הממוחשב עומד במדדי האיכות כפי תקן 510.

15.2. בנק מקבל אשר יגלה כי שיק ממוחשב אינו עומד במדדי האיכות ינהג כפי סעיף 11 לפרק זה.

15.3. בנק מקבל אשר יגלה כי כמות חריגה של שיקים ממוחשבים אינם עומדים במדדי האיכות ינהג כפי הכתוב בסעיפים 13 ו-14 לפרק זה.

16. שמירת השיק הממוחשב

שמירת השיקים הממוחשבים תבוצע בהתאם לכללים שנקבעו על ידי הנגידה מתוקף חוק סליקה אלקטרונית התשע"ו – 2016. כמו כן, על הבנק המציג לשמור את השיק הממוחשב המקורי, טרם ביצוע רידוד איכות התמונה או תהליך כלשהו בשיק הממוחשב, הן אם הסריקה בוצעה על ידי הלקוח והן אם הסריקה בוצעה על ידי הבנק.

פרק 212 – סליקת שטרי חוב

1. הגדרות

"שטר נסלק"	שטר חוב, שנקוב בו תאריך פירעון מסוים, והוא מוצג לפירעון באמצעות חבר מסלקה.
"הבנק המציג"	חבר מסלקה, המחזיק בשטר נסלק.
"הבנק המקבל"	חבר מסלקה, שאליו שלח הבנק המציג את השטר הנסלק לגוביינא.
"ימי סליקה"	כאמור בפרק 201 סעיף 1
"זמן הפירעון"	תאריך הפירעון הכתוב בשטר נסלק; אולם אם תאריך זה הוא יום שאין בו עסקים במובן פקודת השטרות (נוסח חדש) יהיה זמן הפירעון יום העסקים הראשון שלאחרי.

2. משלוח לגוביינא

שטר נסלק יישלח לגוביינא מסניף הבנק המציג לסניף הבנק המקבל המתאים, בדואר רשום או במסירה ישירה, לא יוקדם מ-30 יום לפני זמן הפירעון ולא יאוחר מ-10 ימי סליקה לפני זמן הפירעון.

3. מקום תשלום השטר

3.1. אם בשטר נסלק צוין, כמקום התשלום, סניף מסוים של הבנק המקבל, בנוסח המובא להלן – יפנה הבנק המציג את השטר הנסלק לאותו סניף במישרין, כאמור בסעיף 2 לעיל.

ציון מקום התשלום ינוסח כדלקמן:

מקום התשלום בסניף _____ של בנק _____

3.2. שטר נסלק שצוין בו מקום התשלום, כאמור בסעיף 3.1 לעיל – יישא בשוליו הערה המציינת את מספר חשבונו של החותם בסניף הבנק המקבל.

ההערה תנוסח כדלקמן:

הערה: מספר חשבון החותם הוא _____

על אף האמור לעיל, אי ציון מספר החשבון, או אי דיוק בציון – אין בהם כדי למנוע את הפניית השטר הנסלק הנוגע בדבר בהתאם להוראות סניף זה.

3.3. שטרות שצוין עליהם, כמקום התשלום, חשבון בבנק הדואר – יש לשלחם לגוביינא אך ורק למרכז בנק הדואר בירושלים.

4. סליקה לאחר זמן הפירעון

שטר נסלק שזמן פירעונו עבר יהיה ניתן לסליקה על פי נוהלי פרק זה, ובלבד שמתאריך הפירעון הנקוב בו ועד למשלוחו לסניף הבנק המקבל הנוגע בדבר לא חלפו 6 חודשים.

5. הכנת שטרות למשלוח

5.1. לכל שטר נסלק יצורף טופס גבייה אחיד, שיצוינו בו השם ומספר הזיהוי של הסניף המקבל.

5.2. שטרות נסלקים, המיועדים לאותו סניף של הבנק המקבל – יסדרם הבנק המציג בחבילה אחת, ויצרף אליה טופס רשימה של אותם שטרות וטופס לאישור קבלה.

6. קבלת משלוח של שטרות

6.1. סניף הבנק המקבל יאשר לסניף הבנק המציג את קבלת השטרות הנסלקים ביום קבלתם, על גבי הטופס לאישור קבלה.

6.2. הסניף המקבל יחתים את השטרות בעת קבלתם.

6.3. מצא סניף הבנק המקבל לגבי שטר נסלק פגם מן הפגמים המפורטים להלן – יחזיר את השטר ביום קבלתו לסניף הבנק המציג (בדואר רשום או במסירה ישירה), בצירוף מכתב לוואי, שיצוין בו הפגם.

6.4. ואלה הפגמים:

- חסרה חתימת חותם השטר;
- מקום התשלום בבנק/בסניף אחר;
- אין התאמה בין המילים לספרות;
- עבר זמנו (6 חודשים מזמן הפירעון);
- חסר היסב/ההיסב אינו כשורה;
- חסרה(ות) חתימה(ות) בצד התיקון;
- חסר שם הנפרע;
- לא בויל כחוק.

7. מועד הסליקה

סליקתו של שטר נסלק שזמן פירעונו טרם הגיע תבוצע בזמן פירעונו, ואילו סליקתו של שטר נסלק שזמן פירעונו עבר (כאמור בסעיף 4 לעיל) תבוצע ביום הסליקה תעשירי למן תאריך המשלוח – הכול לפי הוראות סעיף 5 להלן.

על טופס גביה של שטר שזמן פירעונו עבר ירשום הסניף המציג את התאריך שיציג בו את הודעת החיוב בנוסח דלקמן:

הודעת החיוב תוצג ביום - _____

8. הצגת הודעות החיוב

- 8.1.** בזמן הפירעון של שטר נסלק יציג הבנק המציג לבנק המקבל – כממסר סליקה שאינו ממוגנט כפי הכתוב בפרק 202 – הודעת חיוב עבור השטר הנסלק (להלן – "הודעת חיוב").
- 8.2.** הודעת חיוב המתייחסת לשטר נסלק שזמן פירעונו עבר (בכפפות לאמור בסעיף 4 לעיל) – יציג אותה הבנק המציג לבנק המקבל, כאמור בסעיף 7 לעיל, אולם לא בזמן הפירעון, אלא ביום הסליקה העשירי שלאחר תאריך משלוח השטר הנסלק לסניף הבנק המקבל (למעט יום המשלוח).

9. החזרת שטרות

- 9.1.** בנק מקבל שלא יהיה נכון לסלוק שטר נסלק בשל סיבה מן הסיבות המפורטות להלן – יחזירו לבנק המציג כפי הכתוב בפרק 203.
- ואלה סיבות ההחזרה:
- נא לפנות לחותם;
 - חתימת עושה השטר אינה כשורה;
 - דוגמת החתימה אצלנו היא בעברית/בלועזית;
 - אין התאמה בין סכום החיוב לסכום הנקוב בסרט הסיכום.
- 9.2.** הבנק המקבל, המחזיר שטר נסלק, כאמור בסעיף 9.1 לעיל, יציין את סיבת ההחזרה על הודעת החיוב המתייחסת לאותו שטר, יחתים אותה בחותמת המסלוקה ויחזירה יחד עם השטר הנסלק.

10. החזרת הודעות חיוב

- 10.1.** הוצגה הודעת החיוב לבנק המקבל (כאמור בסעיף 8 לעיל) באחד מן המקרים המפורטים להלן – יחזיר אותה הבנק המקבל לבנק המציג באמצעות המסלוקה (כאמור בסעיף 9.1 לעיל), בצירוף טופס 410, וללא צירוף השטר הנסלק הנוגע בדבר.
- ואלה המקרים:
- השטר הנסלק אינו נמצא בידי סניף הבנק המקבל;
 - הודעת החיוב הוצגה לפני זמנה;
 - הודעת החיוב מיועדת לבנק/סניף אחר.

10.2. נשלח שטר נסלק פחות מ-10 ימי סליקה לפני זמן הפירעון (כאמור בסעיף 2 לעיל) – יהא הבנק המציג רשאי להציג את הודעת החיוב ביום הסליקה העשירי שלאחר תאריך משלוח השטר הנסלק (למעט יום המשלוח).
הציג הבנק המציג את הודעת החיוב לפני תום 10 ימי סליקה כאמור – ינהג בה הבנק המקבל כאמור בסעיף 10.1 לעיל, ואת השטר הנסלק ישאיר אצלו, לשם גוביינא.
הבנק המציג יציג את הודעת החיוב בשנית, בתאריך שהוא יום הסליקה העשירי שלאחר תאריך משלוח השטר הנסלק, כאמור לעיל.

11. שטר שלא הוצגה לגביו הודעת חיוב

סניף שקיבל שטר לגבייה, ולא הגיעה אליו הודעת חיוב עד תום 7 ימים מיום הפירעון הנקוב בשטר – יודיע על כך לבנק המציג, בין אם פרע החותם את השטר ובין אם לאו.

פרק 214 – הסבים בשיקים

1. היסב אחד⁵⁸

שיק הנושא היסב אחד בלבד - הבנק המציג אחראי כלפי הבנק המקבל (המשלם) לכך שהשיק הופקד בבנק המציג לחשבון המתנהל על שם הנחזה להיות שם הנפרע.

הוראה זו תחול גם במקרה שההיסב נעשה בהטבעת חותמת הנחזית להיות של תאגיד או של נציגות בית משותף או של ועד עובדים, אף ללא חתימה בצדה.

2. חוסר היסב

2.1. שיק שחסר בו היסב הנפרע (המוטב) – יהיה בר פירעון על ידי המקבל אם הוא נושא את חותמת שם המציג מתחת למילים "חשבון הנפרע (המוטב) זוכה" או נשלחה אינדיקציה ממוחשבת חיובית בשדה "קוד זיכינו" שבקובץ הצגות, והוא הדין לגבי הנסב בהיסב המיוחד האחרון. המציג יהיה אחראי לכך שחשבונו של הנפרע, או של הנסב זוכה.

2.2. אם השיק נושא, על פניו או על גבו, נוסח של קבלה – אין להסתפק באישורו של המציג לזיכוי חשבון הנפרע, ויש לדרוש את חתימת הנפרע עצמו מתחת לנוסח הקבלה, אלא אם כן הנפרע בשיק הוא הבנק שהציגו.

3. "לזכות חשבון בבנק פלוני"

כאשר שיק נושא היסב או שרטוט מיוחד, בתוספת המילים "לזכות חשבון בבנק פלוני", די בחותמת של אותו בנק או באינדיקציה ממוחשבת חיובית בשדה "קוד זיכינו" שבקובץ הצגות, ואין צורך שייתן אישור כי זיכה את החשבון.

4. היסב או שרטוט מיוחד אל בנק כלשהו

שיק הנושא, על פניו או על גבו, היסב אל או שרטוט מיוחד של בנק כלשהו – אין בנק אחר רשאי לגבותו, אלא כסוכן לגבייה של הבנק שאליו הוסב או שורטט השיק.

5. היסב של אדם שאינו יכול לכתוב

אדם שאינו יכול לכתוב, המציג שיק לפירעון, יסב אותו על ידי טביעת אצבעו על גב השיק. הבנק המציג שיק כנ"ל יציין את שם המסב, ויחתים עד לטביעת האצבע; כעד יכול לשמש פקיד הבנק.

⁵⁸ עודכן על פי חוזר מ/ 964 מיום 19 במאי, 2014

פרק 215 – זיכויי גבייה ממוגנטים

1. כללי

- 1.1. פרק סליקת ממסרים בשיטה אלקטרונית לכללי המסלקה, פרק 211, מהווה את הבסיס לפעילות ולהגדרות בסיסיות בתחום עיצור סליקת שוברים.
- 1.2. בסעיף הגדרות לפרק 211, תקפים סעיפים 1 עד 9 בטבלה, בשינוי המילה שיק/שיקים למושג שובר/שוברים.
- 1.3. בפרק 211 סעיפים 1 עד 7 תתווסף לצד המילה שיק/ים המילה שובר/ים והתקן הרלוונטי של הקובץ יהיה 509 ב'.
- 1.4. הגדרות הזמנים לפעילות תחום שוברים יבוצעו על פי פרק 202 לכללי המסלקה.
- 1.5. משלוח תמונות שובר למוטבים שהינם מוסדות ממשל יהיה שונה ומורכב משידור אל מוטבים / מוסדות פרטיים, נבנו לכך קבצי תמונות מותאמים.

2. מבוא

ניתן לשלם בבנקים שונים, בשוברי גבייה ממוגנטים או בשוברים בעלי קידוד אופטי, תשלומים מסוימים לזכות מוטבים שהגיעו להסדר עם הבנקים לעניין זה.

3. תקן לשוברי גבייה

הודעות זיכוי המשמשות שוברי גבייה לתשלום בבנקים יהיו בהתאם לתקן 508 בפרק 500. התקן מתייחס להודעת זיכוי המשמשת שובר גבייה לתשלום בבנק. אין התקן מתייחס למסמכים הנלווים להודעת הזיכוי, המשמשים הודעה למשלם, קבלה וכד'.

4. דיווח למוטבים

- 4.1. המוטבים יקבלו מהבנקים הגובים את הודעות הזיכוי או את צילומי הודעות הזיכוי אשר בגינן זוכו, בליווי קובץ מידע חשבוני אודות תנועות הזיכוי, בהתאם לדרישה והסדר מוקדם.
- 4.2. צילום הודעות זיכוי כאמור, יוצג למוסד המוטב הזכאי בהתאם להסדר מוקדם, באמצעות כספת מאובטחת או באמצעות חשבון הלקוח, באופן מובחן, בדומה להצגת תמונת שיקים בחשבון.
- 4.3. בנק השולח אל לקוחותיו הודעות זיכוי פיזיות, יפעל במקרה של הודעות זיכוי שגויות שנפסלו על ידי מכונות הקריאה (ריג'קטים) להעבירן בנפרד למוטבים, בצירוף מידע וסיכום של סכומי התשלומים, בהתאם לדרישה והסדר מוקדם.

5. סליקה אלקטרונית של שוברים

- 5.1. פעילות חשבונאית בתחום השוברים הינה חלק מתחום הסליקה האלקטרונית על פי סעיף 1 בפרק 211.
- 5.2. בכל הקשור להצגת הממסרים – תתווסף המילה שובר/ים לצד המילה שיק/ים.

6. תשתית תקשורת להעברת קבצי שוברי גבייה בין בנקים

6.1. בהתאמה לנאמר בפרק 211 סעיף 4.

7. תקן תמונת השובר ומדדי איכות:

7.1. התקן האחיד של קבצי תמונת השובר יהיה כפי הקיים במכונות הסליקה/ממיינות של הבנקים.

7.2. לכל שובר יידרשו 4 תמונות:

א. שתי תמונות (חזית + גב) שחור/לבן Binary, פורמט Tiff, Compression Type = CCIT, רזולוציה 200 DPI.

ב. שתי תמונות (חזית + גב) אפור Grey, פורמט jpg, רזולוציה 100 DPI.

7.3. אחריות לאימות נתוני השובר וזהות המוטב תחול על הבנק הגובה, בו שולם השובר.

7.4. במקרה של שגיאה בניתוב, האחריות לניתוב רשומה ותמונת השובר אל יעד תשלום, תחול על הבנק המעביר.

7.5. האחריות לאיכות תמונה חלה על הבנק בו שולם / צולם השובר.

7.6. במקרה של שידור תמונה משובשת שאינה קריאה, ובעקבות בקשת בנק זכאי, ישלח הבנק, מעביר התשלום, תמונה מתוקנת ליחידת בירורים בבנק הזכאי.

7.7. בנק שלא יוכל לספק תמונת שובר תקינה בערוץ חלופי, יהיה אחראי לנזק אם יגרם לצדדים לעסקה.

8. אופן הצגת ממסרים בין בנקים

8.1. משתתף ישיר יציג למשתתף ישיר אחר שוברים ממוחשבים המיועדים אליו ואל המיוצגים על ידיו – במעורב, ללא מיון נוסף, כמפורט בפרק 204.

8.2. משתתפים ישירים רשאים להציג ביניהם שוברים ממוחשבים, הכלולים בסליקה האלקטרונית, וזאת עד לשעה הקבועה בפרק 202.

8.3. סכומי הרשומות בגין השוברים הממוחשבים ייכללו בדיווחים המתאימים לחברי המסלוקה ולבנק ישראל בקובץ ממוכן בנוסח המפורט בטופס מסלוקה מספר 404 "הצגת זיכוי גביה ממוגנטים".

8.4. המועד האחרון של שליחת הקבצים, כפי הכתוב בפרק 202, ייחשב כמועד ההצגה של השוברים הממוחשבים.

8.5. המועד למשלוח קבצי תמונות בין הבנקים יהיה עד לשעה 10:00 בבוקר, ביום העסקים הבנקאי העוקב את יום ביצוע התשלום.

9. שידור קבצי המידע בין הבנקים

9.1. בנק אשר בוצע אצלו תשלום שובר וחשבון המוטב מתנהל בבנק אחר, יפעל לצילום השובר המשולם אצלו בהתאמה לתקן הנדרש.

9.2. בנק ישדר מנות של שוברים לכל בנק בהתאמה לנאמר בכללי המסלוקה, פרק 211 – סליקת ממסרים ממוגנטים בשיטה אלקטרונית.

9.3. בנק יפעל לשידור בהתאמה לקובץ בתקן 511 ב'.

- 9.4. במקרה של תקלה יפעל הבנק לעדכן את הבנק/ים מולם חל שיבוש בשידור המנה.
- 9.5. קיבל בנק זכאי מנה פגומה יפעל לעדכון מוקדם של הבנק השולח אודות התקלה.
- 9.6. עדכון כאמור אודות תקלה יבוצע בערוצי תקשורת קיימים דוא"ל / טלפון בהתאמה לדיווח תקלה כפי הכתוב בפרק 211 סעיף 13.

10. שמירת ה"שובר הממוחשב"

- 10.1. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין ניהול טכנולוגיית המידע 357.
- 10.2. קבצי המקור (התמונות) יישמרו בבנק המציג לתקופה שלא תפחת מ 90 יום.

11. פעילות במצבי תקלה / חירום.

במצבי תקלה או חירום, ובבנקים בהם לא ניתן לשדר קבצי תמונות, תופעל סליקה בחוסר, במקרה זה, תמונות שוברי קבלנים הנדרשות להנפקת ערבות מכר יישלחו לתיבת דואר אלקטרונית ייעודית שתפורסם על ידי הבנקים.

פרק 216 – סמכויות מיוחדות לשעת חירום

אם לדעת יו"ר ועד המסלקה נוצרו תנאי חירום, שאינם מאפשרים את הפעלת המסלקה לפי הכללים והנהלים הקיימים - רשאי יו"ר ועד המסלקה לתת הוראות שעה בדבר מקום הסליקה ומועדיה. יו"ר ועד המסלקה יפעל בהתאם לנסיבות, תוך היוועצות בבנקים – ככל האפשר.

פרק 218 – סליקת שיקים במטבע חוץ

1. הגדרות

בפרק זה – "יום עסקים בנקאי"	כהגדרתו בהוראות הבנקאות (שירות ללקוח) (מועד זיכוי וחייב בשיקים), התשנ"ב-1992;
"יום עסקים במט"ח"	יום עסקים בנקאי, שבו מבוצעים זיכויים וחייבים בחשבונות הבנק באותו מטבע חוץ, שבו נקוב השיק;
"שיק"	שיק שסכמו נקוב במטבע חוץ, המשוך על סניף מקומי של בנק (לרבות סניף מקומי של בנק זר) והמוצג על ידי בנק מקומי אחר בישראל (לרבות סניף מקומי של בנק זר). שיק יכול להיות שיק בנקאי או שיק של לקוח הבנק.

2. תחולה

2.1. הנהלים של כללי המסלוקה, יחולו על סליקת השיקים

במט"ח בכפיפות לאמור בפרק זה, וכל עוד אין סתירה בין האמור בפרק זה לפרקים האחרים.

2.2. רשימת הבנקים המשתתפים בהסדר זה מוצגת בנספח

307⁵⁹.

2.3. על אף האמור לעיל, הנהלים לפי פרק זה לא יחולו על

שיקים המשוכים על חשבונות בסניפי בנקים בבורסה היהלומים (חשבונות חנ"י) ואשר יוצגו בסניפים אלה (המפורטים בנספח 308).

3. הכנת השיקים לסליקה

3.1. מרכז הבנק המציג יטביע את השיקים בחותמת סליקה,

הנושאת תאריך של יום הצגת השיק במסלוקה.

3.2. השיקים ימוינו לקבוצות לפי סוגי מטבע.

לכל קבוצה / מטבע תצורף דרישת תשלום על הסכום הכולל, בהתאם.

3.3. דרישות התשלום יהיו על פי טופס 309.

⁵⁹ עודכן לפי חוזר מ/ 953- שינויים בכללי המסלוקה.

4. ניהול הסליקה וההתחשבנות

הצגת השיקים

4.1

מרכז הבנק המציג יציג למרכז הבנק המקבל את השיקים באמצעות סבב בלדרות יומי בין מקומות הריכוז של כל בנק. סבב הבלדרות יכלול את כל החומר הרלוונטי, לרבות כתבי שיפוי וכיו"ב.

קבלת השיקים על ידי מרכזי הבנקים הנמשכים

4.2

מרכז הבנק המקבל יאשר לבלדר בחותמת "נתקבל" את קבלת המסרים, כמפורט בנספח 310. החותמת תהווה אסמכתה לצורך קביעת ערך קבלת השיקים במרכז הבנק המקבל, לפי מועד קבלת השיקים, כמפורט להלן:

(א) כל החומר בעניין שיקים, שיגיע למרכז הבנק המקבל עד השעה 12:00 באותו יום עסקים בנקאי (להלן מועד המסירה)⁶⁰,

יישא חותמת "נתקבל" של אותו יום, וערך קבלת השיקים במרכז הבנק המקבל יהיה תאריך החותמת.

(ב) חומר שיגיע למרכז הבנק המקבל לאחר מועד המסירה יוטבע בחותמת "נתקבל אחה"צ" כמפורט בנספח 310, וערך

קבלת השיקים במרכז הבנק המקבל יהיה יום העסקים הבנקאי הבא.

התחשבנות ומועדי זיכוי

4.3

מרכז הבנק המקבל יזכה את מרכז הבנק המציג בסכום כולל של השיקים, שאושרו לתשלום, לפי סוגי המטבעות ובהתאם לדרישת התשלום. סכום הזיכוי יהיה שווה לסכום המופיע בדרישת התשלום, בניכוי סכום השיקים המוחזרים. מרכז הבנק המקבל ישלח למרכז הבנק המציג הודעת זיכוי של חשבון הבנק המציג אצל הקורספונדנט באמצעות סוויפט. מועד משלוח הזיכוי בסוויפט יהיה יום העסקים הרביעי במט"ח מיום העסקים הבנקאי בו נתקבלו השיקים במרכז הבנק המקבל.

ערך הזיכוי בבנק המציג והחויב בבנק המשך יהיה על פי סוג המטבע בהתאם לאמור להלן:

א. בדולר של ארה"ב – תאריך משלוח הזיכוי בסוויפט;

ב. בשאר המטבעות – יום עסקים במט"ח לאחר תאריך משלוח הזיכוי בסוויפט.

5. החזרות

5.1

אם בנק אינו נכון לכבד שיק במטבע חוץ אשר הוצג לו, מאחת הסיבות המפורטות בנספח

305 סעיף ה', הוא רשאי להחזירו תוך ציון סיבת ההחזרה, ואם יש יותר מסיבה אחת – תוך ציון כל הסיבות.

⁶⁰ בימי ו' וערבי חגים עד השעה 11.00, ובערב ראש השנה עד השעה 10.00

5.2. בנק רשאי להחזיר שיק במט"ח עד 6 ימי עסקים בנקאיים מיום קבלת השיק במרכז הבנק המקבל, ובלבד שהודיע על ההחזרה באמצעות פקס וטלפון לבנק המציג עד ל-4 ימי עסקים בנקאיים במט"ח מיום קבלת השיק האמור.

5.3. הודעות על עיכובים (כמפורט בפרק 206 לכללי המסלוקה) תימסרנה למוקדי הבירורים.

6. אי התאמות בהצגה

6.1. שיק חסר

- (א)** בנק מקבל המקבל דרישת תשלום ללא השיק, יודיע על הליקוי לבנק המציג באותו יום טלפונית ובפקס.
- (ב)** הבנק המקבל יערוך טופס החזרה בסכום השיק החסר. נוסף על כך ידרוש (בטופס) מהבנק המציג שיציג כתב שיפוי בגין השיק החסר בהתאם לנוסח כתב שיפוי אחיד כמפורט בנספח 311.
- אם יוצג כתב שיפוי חתום על ידי מנהל מוסמך בגין השיק החסר כאמור, כתב השיפוי ייחשב כממסר סליקה במט"ח, ומניין הימים לעניין זיכוי והחזרה יחל מהיום שבו יתקבל כתב השיפוי במרכז הבנק המקבל.

6.2. שיק עודף

- (א)** המקבל שיק עודף, שאינו מיועד לו ואינו כלול בדרישת התשלום, יודיע על כך למציג טלפונית, באותו יום, ויתאם איתו את החזרת השיק. החזרת השיק תבוצע בציון מועד קבלתו, בצירוף טופס כמפורט בנספח לכללי המסלוקה.
- (ב)** המקבל שיק עודף המיועד לו, ואשר אינו כלול בדרישת התשלום, יודיע על הליקוי למציג באותו יום טלפונית ובפקס, וידרוש מהבנק המציג, שיציג דרישת תשלום בגין השיק העודף.
- מניין הימים לעניין זיכוי והחזרה של שיק עודף, המיועד למקבלו, יחל מהיום שבו התקבל השיק במרכז הבנק המקבל (ולא ביום קבלת דרישת התשלום).

6.3. אי התאמות בסכום

בנק מקבל המקבל שיק שסכומו אינו זהה לסכום בדרישת התשלום, ישלח באמצעות פקס תצלום השיק למציג ויודיע לו באותו יום כי הזיכוי הכולל או ההחזרה יבוצעו על פי סכום השיק המקורי.

פרק 219 – סליקת חנ"י⁶¹

1. כללי

פרק זה חל על בנקים שהינם בעלי רישיון מטעם משרד הכלכלה - מנהל יהלומים, אבני חן ותכשיטים – הפיקוח על היהלומים, להחזיק, לשמור לאחסן ולהעביר יהלומים לשם הובלתם בלבד, ואשר מעניקים ללקוחותיהם בענף היהלומים שירותים בנקאיים באמצעות סניפיהם, השוכנים במתחם בורסת היהלומים ברמת-גן (להלן: סניפי היהלומים)⁶².

פרק זה מסדיר ביצוע הסליקה של שיקים, הנקובים בדולר ארה"ב בלבד, בין סניפי לקוחות היהלומים לבין עצמם. אין באמור בפרק זה כדי למנוע מבנק לסלוק ממסרים המשוכים על חשבונות סניפי היהלומים במסלקת השיקים לפי כללי המסלקה.

2. הגדרות

"ממסר"	שיק, כהגדרתו בפקודת השטרות [נוסח חדש], הערוך כמפורט בפרק זה, ובלבד שסכומו נקוב בדולר ארה"ב בלבד, והוא משוך על סניף יהלומים ומוצג על ידי סניף יהלומים של בנק אחר.
"יום עסקים בנקאי"	כאמור בפרק 201 (א)(1) לכללי המסלקה.
"ימים קצרים"	ימי שישי; ערבי חג; חול המועד
"יום עסקים במט"ח"	יום עסקים בנקאי שבו מבוצעים זיכויים וחיובים בחשבונות לקוחות הבנקים במטבע חוץ מסוג דולר ארה"ב.
"בנק מציג"	בנק באמצעות סניף היהלומים שלו, המציג לבנק המקבל ממסר.
"בנק מקבל"	בנק באמצעות סניף היהלומים שלו, שעליו משוך הממסר.
"המועד הקובע"	תום המושב השלישי בימי חול במועדי הסליקה או תום המושב השני במועדי הסליקה בימים קצרים (כאמור בסעיף 4 להלן) ביום העסקים במט"ח שבו בוצעה סליקת ממסרים בסניפי היהלומים.
"הודעה" או "בקשה"	הודעה או בקשה המבוצעים בכתב, במסירה אישית או בפקסימיליה שקבלתה תאושר טלפונית.

⁶¹ עודכן על פי חוזר מ/970 מיום 27 במאי 2015

⁶² שמות הבנקים להם יש סניפי יהלומים מופיעים בנספח 308 לכללי המסלקה.

"בנק"	בנק שהינו בעל רישיון מטעם משרד הכלכלה - מנהל יהלומים, אבני חן ותכשיטים - הפיקוח על היהלומים, להחזיק, לשמור לאחסן ולהעביר יהלומים לשם הובלתם בלבד.
"סניף יהלומים"	בנק אשר מעניק ללקוחותיו בענף היהלומים שירותים בנקאיים באמצעות סניפיו השוכנים במתחם בורסת היהלומים ברמת-גן.

3. תחולה

הנהלים של כללי המסלוקה, יחולו על סליקת הממסרים בכפיפות לאמור בפרק זה, וכל עוד אין סתירה בין האמור בפרק זה לפרקים האחרים.

4. מועדי הסליקה

סליקת ממסרים תבוצע בכל יום עסקים בנקאי (ראה פרק 201 לכללי המסלוקה), בשלושה מושבים כדלקמן:

(להלן "ימים קצרים")	ימי חול (א'-ה')	
הצגת ממסרים 09:30-11:00	הצגת ממסרים 09:30-10:30	מושב ראשון
החזרת ממסרים עד לשעה 12:00	הצגת ממסרים 12:00-13:00	מושב שני
-----	החזרת ממסרים עד לשעה 14:30	מושב שלישי

5. הכנת הממסרים לסליקה

בנק מציג יבצע את הפעולות הבאות:

- (א) ימיון את הממסרים לפי הבנקים הנמשכים.
- (ב) יטביע על כל ממסר חותמת הנושאת את שמו ואת תאריך של יום הצגת הממסר לבנק המקבל.
- (ג) יסכם בסרט סיכום כל קבוצת ממסרים לכל בנק מקבל, ויצרף את הסרט לכל חבילה מתאימה.
- (ד) יכניס כל חבילה לעטיפה שקופה מיוחדת.
- (ה) ימלא טופס מס' 430 והעתק נוסף שלו, אשר יכלול את סכום הממסרים המוצגים על ידו בכל חבילה, ויצרף אותו לסרט הסיכום.

6. ניהול הסליקה וההתחשבנות

6.1. הצגת הממסרים

בנק מציג יציג לבנק המקבל את הממסרים באמצעות סבב בלדרות בין סניפי היהלומים. סבב הבלדרות יכלול את כל החומר הרלוונטי כאמור בסעיף 5, לרבות כתבי שיפוי וכיו"ב.

6.2. קבלת הממסרים על ידי הבנק המקבל

בנק מקבל יאשר לבלדר בחותמת "נתקבל", ע"ג העתק טופס מס' 430, את קבלת הממסרים. החותמת תהווה אסמכתא לצורך קביעת יום ערך קבלת הממסרים בבנק המקבל לפי מועד קבלת הממסרים כמפורט להלן:

(א) לעניין ממסרים שיגיעו לבנק המקבל ביום עסקים במט"ח עד לתום המושב השני בימי חול ועד לתום המושב הראשון בימים קצרים (עד השעה 13:00 בימי חול ובימים קצרים עד השעה 11:00) בצירוף טופס 430 החתום בחותמת "נתקבל" של אותו יום, ומועד קבלת הממסרים בבנק המקבל יהיה תאריך החותמת.

(ב) לא תתבצע הצגת ממסרים לאחר תום המושב השני בימי חול ותום המושב הראשון בימים קצרים (כלומר, לאחר השעה 13:00 בימי חול, לאחר השעה 11:00 בימים קצרים). במקרים חריגים ובכפוף להסכמה בכתב בלבד בין הבנק המציג לבין הבנק המקבל, ניתן יהיה להציג ממסרים באותו יום עסקים במט"ח גם מעבר לשעה 13:00 (ובימים קצרים - מעבר לשעה 11:00). דינו של ממסר שהוצג כאמור, לכל-דבר-ועניין, יהיה כדינו של ממסר שהוצג לפני השעה 13:00 (ובימים קצרים לפני השעה 11:00).

קבלת הממסר בבנק המקבל בצירוף טופס 430 החתום בחותמת "נתקבל", תחשב כהסכמה מצד הבנק המקבל, לעניין סעיף זה.

(ג) בנק מקבל אשר אינו נכון לכבד ממסר שהוצג לו על-ידי בנק מציג, יחזיר את הממסר באותו יום עסקים במט"ח בו הוצג, ולא יאחר מתום המושב השלישי בימי חול, או מתום המושב השני בימים קצרים.

6.3. התחשבנות ומועדי זיכוי

(א) בתום המושב השלישי בימי חול או המושב השני בימים קצרים באותו יום עסקים במט"ח בו נתקבלו הממסרים בבנק המקבל, יערוך כל אחד מסניפי היהלומים תחשיב פנימי של הסכומים שבהם הוא מחייב את כל אחד מסניפי היהלומים האחרים למול הסכומים שבהם הוא אמור להיות מזוכה על-ידי כל אחד מהם, באותו יום עסקים במט"ח.

(ב) התחשיב כאמור יורכב מסכומי הממסרים שאושרו לתשלום על-ידי הבנק המקבל, מסכומי הממסרים שלא אושרו לתשלום על-ידו, ומסכומי הממסרים שהוצגו על ידו לבנק המקבל.

- (ג) הסליקה תתבצע בסכום ההפרש שבין הסכומים שאמורים להתקבל בכל אחד מסניפי היהלומים לבין הסכומים שעליהם לשלם ליתר סניפי היהלומים, והכל בגין הממסרים שאושרו לתשלום על ידי סניפי היהלומים באותו יום עסקים במט"ח. ההפרש כאמור (חיוב או זיכוי) יועבר בין סניפי היהלומים באמצעות העברת כספים במערכת הסוויפט. ההתחשבנות בין סניפי היהלומים תבוצע באותו יום עסקים במט"ח, ואילו התחשבנות שתבוצע באמצעות סוויפט תישא את ערך יום העסקים הבא במט"ח. זיכוי הלקוח בגין העברת הממסרים יישא יום ערך בהתאם להסכם שבין הבנק ללקוח.

6.4. החזרות

- (א) אם סניף יהלומים אינו נכון לכבד ממסר אשר הוצג לו במהלך הליך סליקה זה, מאחת הסיבות המפורטות בנספח 305 (סיבות החזרה) לכללי המסלוקה, הוא נדרש להחזירו לבנק המציג תוך ציון סיבת החזרה. בנק מקבל שאינו נכון לכבד ממסר מחמת "אין כיסוי מספיק" או "נתקבלה הוראת ביטול", בין כסיבה יחידה ובין כסיבה נוספת לאי הכיבוד, יציין סיבה זו בהודעת החזרה.
- (ב) סניף יהלומים רשאי להחזיר ממסר עד למועד הקובע.
- (ג) הודעות על דחיית המועד הקובע להחזרת ממסרים במקרים חריגים, תועברנה בין סניפי היהלומים בדרך המפורטת בסעיף 7 להלן.

6.5. אי התאמות בהצגה

1. ממסר חסר

- (א) אבד ממסר, ניתן יהיה למסור כתב שיפוי חתום חלף הממסר או את הממסר עצמו במידה ויימצא. כתב השיפוי ייערך בנוסח המפורט בנספח 312 ויחתם על-ידי מנהל מוסמך של הבנק המציג.
- (ב) בנק מקבל המקבל ממסרים לסליקה המלווים בטופס מס' 430 ללא הממסר וללא כתב שיפוי, יודיע על הליקוי לבנק המציג באותו יום, מיד עם היוודע לו הדבר ולפני המועד הקובע, ויגרע סכומו מטופס מס' 430.

2. ממסר עודף

- (א) בנק מקבל המקבל ממסר עודף, שאינו מיועד לו ושאינו כלול בטופס מס' 430, יודיע על כך לבנק המציג, באותו יום, מיד עם היוודע לו הדבר ולפני המועד הקובע ויודיע לו על השבת הממסר העודף.
- (ב) בנק מקבל המקבל ממסר עודף המיועד לו, ואשר אינו כלול בדרישת התשלום, יודיע על הליקוי לבנק המציג באותו יום, מיד עם היוודע לו הדבר ולפני המועד הקובע וידרוש מהבנק המציג, שיציג לו את הממסר העודף באמצעות טופס מס' 430.

3. אי התאמות בסכום

בנק מקבל, המקבל ממסר שסכומו אינו זהה לסכום בטופס מס' 430, ישלח בו ביום באמצעות פקסימיליה תצלום הממסר לבנק המציג ויודיע לו באותו יום לפני המועד הקובע, כי הזיכוי הכולל או ההחזרה יבוצעו על-פי סכום הממסר המקורי.

4. ביטול הצגת ממסר שהוצג לפירעון

בנק מציג רשאי לבקש מבנק מקבל, באותו יום ולפני המועד הקובע, את השבתו של הממסר, ללא טופס החזרה. הבנק המקבל ישיב את הממסר כמבוקש, עד המועד הקובע, ויגרע אותו מטופס מס' 430 שהציג לו הבנק המציג.

7. דחיית המועד הקובע להחזרת ממסרים במקרים חריגים

7.1 במקרים חריגים, יהא רשאי כל בנק מקבל להודיע ליתר סניפי היהלומים, באותו יום עסקים במט"ח בו נתקבלו על ידו הממסרים ולפני המועד הקובע, על דחיית המועד הקובע להחזרת הממסרים. סניפי היהלומים יפעלו בהתאם להודעה כאמור, ובלבד שדחיית המועד הקובע לא תעלה על שעה. הודעה כאמור יכול ותהיה בעל פה.

7.2 באותם מקרים שבהם רוצה בנק מקבל לדחות את המועד הקובע מעבר לשעה כאמור לעיל, יפנה אותו בנק מקבל ליתר סניפי היהלומים בבקשה לדחייה נוספת של המועד הקובע לאותו יום בצירוף טופס הודעה. דחייה כאמור תהא כפופה להסכמת כל סניפי היהלומים של הבנקים האחרים על גבי טופס ההודעה.

7.3 במקרים שבהם הדחייה במועד הקובע מתבקשת עקב תקלה במערכות המחשב של סניף היהלומים מבקש הדחייה או עקב הפסקת חשמל, שביתה או השבתה, או בגין אירוע כוח עליון (להלן יחד: "האירוע המסכל"), ולאחר שסניף היהלומים שבו התרחש האירוע המסכל נקט אמצעים סבירים למנוע את האירוע המסכל, יסכימו יתר סניפי היהלומים לדחייה כאמור עד לשעה 16:00 באותו יום (ואם מדובר בערב חג או יום שישי, עד לשעה 12:00 באותו יום). לאחר המועד הנ"ל, תשוב ותתבצע סליקה בין יתר סניפי היהלומים לבין עצמם (ללא סניף היהלומים מבקש הדחייה) בהתאם להוראות הסכם זה, ובפרט באשר למושבי הסליקה; ואילו הסליקה בין יתר סניפי היהלומים לבין סניף היהלומים מבקש הדחייה, תשוב ותתבצע עם סיום האירוע המסכל.

8. הקדמת המועד הקובע להחזרת ממסרים במקרים חריגים

במקרים חריגים שבהם רוצה בנק מקבל להקדים את המועד הקובע בשונה מהמועד הקובע בהסכם זה, יפנה אותו בנק מקבל ליתר סניפי היהלומים בבקשה להקדמת המועד הקובע לאותו יום. הקדמה כאמור תהיה כפופה להסכמת כל סניפי היהלומים של הבנקים האחרים. הסכמה כאמור יכולה ותהיה בעל פה.

9. פרישה והצטרפות בנק לסליקה לפי פרק זה

בנק המבקש לפרוש מסליקה לפי פרק זה, יודיע על כך לפחות 60 ימים מראש לוועד המסלקה ולבנק ישראל; בנק המבקש להתווסף לסליקה לפי פרק זה, יהיה כפוף לתנאים המופיעים בכללי המסלקה ובפרק זה.

10. ועדת משנה קבועה לנושאי חנ"י

בוועדת המשנה לנושאי חנ"י יהיו נציגים מכל הבנקים להם יש סניפי יהלומים.

פרק 220 – ניתוב שיקים במט"י לאחר ניווד חשבון בנק

1. כללי

פרק זה מסדיר את היחסים בין משתתפי המסלוקה בלבד כתוצאה מתהליכי ביצוע הסליקה והניתוב של שיקים לאחר יישום תיקון 27 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "החוק"), אשר מחייב את הבנקים, בהתאם לבקשת לקוח, לפעול על מנת לאפשר ללקוח להעביר את פעילותו הפיננסית בבנק מקורי לבנק קולט באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח, וכן על תיקונים שנערכו בחוק סליקת שיקים, התשע"ו-2016. כלל התהליכים המחייבים את הבנקים בכל הנוגע לניוד חשבונות ולניתוב הוראות תשלום מצויים בכללי הנגיד, בהוראות הבנקאות ובחקיקה הרלוונטית.

2. תחולה

2.1. פרק זה חל על כלל הבנקים החברים במסלוקה.

2.2. השיקים הכלולים בתחולת תהליכי הניתוב והסליקה לבנק החדש הינם כפי המוגדר בכללי הנגיד, כהגדרתם להלן.

2.3. השיקים אשר אינם כלולים בתחולת הפעילות הפיננסית שיש לנייד או להעביר כפי המוגדר בכללי הנגיד, לא ינותבו. שיקים כאמור שיוצגו לבנק הנמשך לאחר יום המעבר יוחזרו על ידו. החזרה תבוצע כמקובל בחשבון סגור. אם החשבון בבנק המקורי טרם נסגר, השיק יוחזר מהסיבה "אין בחשבון פעילות בשיקים".

3. הגדרות

1. "שיק" ו-"שיק ממוחשב" - כהגדרתם בסעיף 1 לחוק סליקת שיקים, והנקובים במטבע ישראלי.
2. "כללי הנגיד" - כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים) - תש"ף - 2019.
3. "בנק ישן/ בנק מקורי" - הבנק שממנו מבקש הלקוח להעביר את הפעילות הפיננסית שלו לפי סעיף 1ב5 לחוק.
4. "בנק חדש/ בנק קולט" - הבנק שאליו מבקש הלקוח להעביר את הפעילות הפיננסית שלו לפי סעיף 1ב5 לחוק.
5. "ניתוב" - העברת הפעילות הפיננסית של הלקוח בהתאם לסעיף 1ב5 לחוק ולסעיף 5 בכללי הנגיד לחשבון הלקוח בבנק הקולט, לאחר יום המעבר, באמצעות המערכת המקוונת. לעניין פרק זה, העברת הפעילות הפיננסית משמעותה העברת הפעילות הפיננסית של שיקים.
6. "שיק לא משורטט" - שיק שניתן לפרוע אותו במזומן בקופת הבנק הנמשך.

4. העברת מידע היסטורי בין הבנקים

4.1. טבלת המידע ההיסטורי ובה מידע על השיקים תשלח לאחר קבלת ההחלטה של הבנק החדש ביום השביעי על כך שהניוד אושר (להלן - "מועד הניוד"). במסגרת המידע שמועבר, הבנק הישן יעביר גם מידע שהתקבל אצלו מבנק/ים אחר/ים בגין ניווד/ים קודמים אליו, אם בגין ניוודים אלו טרם הסתיימה תקופת הניתוב.

4.2. המידע ההיסטורי בין הבנקים יישלח בכל יום עסקים ארוך, כפי המוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 402, עד לשעה 21:30.

4.3. להלן טבלת המידע ההיסטורי שיעבור בין הבנק הישן לבנק החדש:

#	המידע	תיאור התקופה	תיאור המידע שעובר
1.	מידע אודות מספרם הסריאלי של השיקים שהונפקו והודפסו עבור הלקוח (מלאי) על ידי הבנק ⁶³	ללא הגבלת זמן	הבנק יישלח את כל מלאי השיקים (מספרי השיקים) שהונפקו ללקוח על ידי הבנק
2.	היסטוריה של השיקים שהוצגו לפירעון בחשבון	שנה אחורה ממועד הניוד	המידע יכלול רשומות והדמיות של השיקים
3.	הוראות ביטול שיקים שנתן הלקוח לבנק הישן	ללא הגבלת זמן	הבנק יישלח את כל מספרי השיקים שבוטלו על פי מספר שיק מלא
4.	שיקים שהוצגו לפירעון בחשבון וסורבו וטרם הוצגו שוב לפירעון או טרם הופק בגינם פלט של שיק ממוחשב	7 שנים אחורה ממועד הניוד	יועבר מידע על כלל השיקים שהופקדו וחזרו במהלך 7 שנים אחורה לרבות הדמית השיק ⁶⁴ , התנועה האלקטרונית וסיבות ההחזרה
5.	מידע על שיקים למשמרת		רשומות כספיות והדמיות של השיקים

5. שיקים למשמרת

5.1. הבנק הישן יעביר את השיקים למשמרת לבנק החדש, בהתאם למפורט להלן.

5.2. שיקים למשמרת שמועד פירעונם במהלך 7 הימים לתהליך הניוד

5.2.1. שיקים למשמרת: ימים 1 עד 3 לניוד (כולל) יוצגו לגבייה על ידי הבנק הישן.

⁶³ מובהר, כי ישנם לקוחות המדפיסים פנקסי שיקים באופן עצמאי ומידע אודות זה אינו נמצא ברשות הבנק.

⁶⁴ החל ממועד יישום חוק הסליקה האלקטרונית והפקדת שיקים בסלולר, נובמבר 2017.

5.2.2. שיקים למשמרת: ימים 4 עד 7 לניוד (כולל):

5.2.2.1. אם התקבלה הסכמת הלקוח להצגת השיקים לגבייה בחשבון הבנק החדש - יוצגו לגבייה על ידי הבנק החדש בהתאם לתאריך הפירעון המופיע על השיק. הבנק המקורי יעביר לבנק הקולט את הרשומות האלקטרוניות ואת ההדמיות שאמורים להיפרע ביום למחרת. בטווח ימים זה השיקים יעברו מידי יום ביומו.

5.2.2.2. אם לא התקבלה הסכמת הלקוח להצגת השיקים לגבייה בימים 4-7 לניוד בחשבון הבנק החדש – מועד פירעון השיק יידחה עד יום לאחר הניוד. אם הניוד בוצע בהצלחה, השיק יוצג לגבייה בבנק החדש אחרת השיק יוצג לגבייה בבנק הישן.

5.3. שיקים למשמרת שמועד פירעונם לאחר יום המעבר

5.3.1. לאחר קבלת האישור על ניוד חשבון הבנק, הבנק הישן יעביר לבנק החדש את המידע בהתאם לסעיף 4 לפרק זה.

5.3.2. ככלל, העברת השיקים הפיזיים שהופקדו למשמרת בבנק הישן לבנק החדש ושאינם בתחולת סעיף 5.2.2.2. תתבצע עד 35 ימים מיום קבלת האישור על ניוד חשבון הבנק (להלן: "תקופת ההמתנה"). הבנק הישן והבנק החדש יקבעו ביניהם את המקום המוסכם והמנגנון למסירה/קבלה של השיקים הפיזיים למשמרת.

5.3.3. אם במהלך תקופת ההמתנה לקוח יבקש מהבנק החדש לגרוע את השיקים שהופקדו למשמרת, הבנק החדש יפנה לבנק הישן בבקשה לקבלת השיקים הפיזיים, הבנק הישן יעביר את השיקים פיזית לבנק החדש עד 7 ימי עסקים מיום קליטת הבקשה לקבלת השיק הפיזי כאמור בבנק הישן. הבנק הישן והבנק החדש יקבעו ביניהם את המקום המוסכם והמנגנון למסירה/קבלה של השיקים למשמרת.

6. הפקדה חוזרת של שיק והפקת פלט שיק ממוחשב

6.1. בנק ישן

6.1.1. יאפשר ללקוח לקבל פלט שיק ממוחשב שהופק על ידו לבקשת הלקוח לפני יום המעבר, גם לאחר יום המעבר.

6.1.2. יאפשר ללקוח לבצע הפקדה חוזרת של שיק עד ליום השלישי לניוד (כולל). בכפוף לאמור בסעיף 3.2 לפרק 206 לכללים לעניין הצגה שניה של שיק. מהיום הרביעי לניוד ועד ליום השביעי כולל (יום הניוד), הבנק הישן יאפשר ללקוח לקבל פלט שיק ממוחשב ולעניין שיקים שהלקוח מעוניין לבצע בגינם הפקדה חוזרת, הוא יפנה לבנק החדש ושיפעל בהתאם לסעיף 6.2.1.

6.2. בנק חדש

6.2.1. אם הניוד אושר, יאפשר ללקוח לבצע הפקדה חוזרת של השיק לאחר יום הניוד, על סמך הדמיית השיק שבוצעה בבנק הישן. אם הניוד לא אושר, ההפקדה החוזרת תבוצע בבנק הישן.

6.2.2. לאחר יום הניוד, יאפשר ללקוח לקבל פלט שיק ממוחשב גם אם ההחזרה במקור הייתה לבנק הישן. הפקת הפלט תתבצע על בסיס המידע שהתקבל מהבנק הישן.

7. שיק לא משורטט שיוצג לפירעון בקופת הבנק

7.1. שיק לא משורטט שיוצג בקופת הבנק המקורי עד ליום השישי לניוד (כולל) יהיה הבנק המקורי רשאי לכבדו בכפוף לסיבות ההחזרה כפי המופיע בפרק 206 לכללי המסלקה.

8. כתב השיפוי והאחריות בין הבנקים

- 8.1. הבנקים הסדירו ביניהם את עקרונות האחריות והשיפוי, שיחולו לעניין תהליך הניוד והניתוב. במסגרת ההסדרה כאמור, נקבעו גם עקרונות ספציפיים לעניין שיפוי בגין כשלים בניוד וניתוב שיקים.
- 8.2. בהתאם לאמור לעיל, מותב מבררים של ועד המסלקה לא ידון במקרים של מחלוקת בין הבנקים בנוגע לתהליכי הניתוב, הסליקה והעברה פיזית של השיקים הקשורים ליישום החוק – אלו ידונו במסגרת מנגנון יישוב המחלוקות שנקבע בהסדר האחריות המפורט בסעיף 8.1 לעיל.